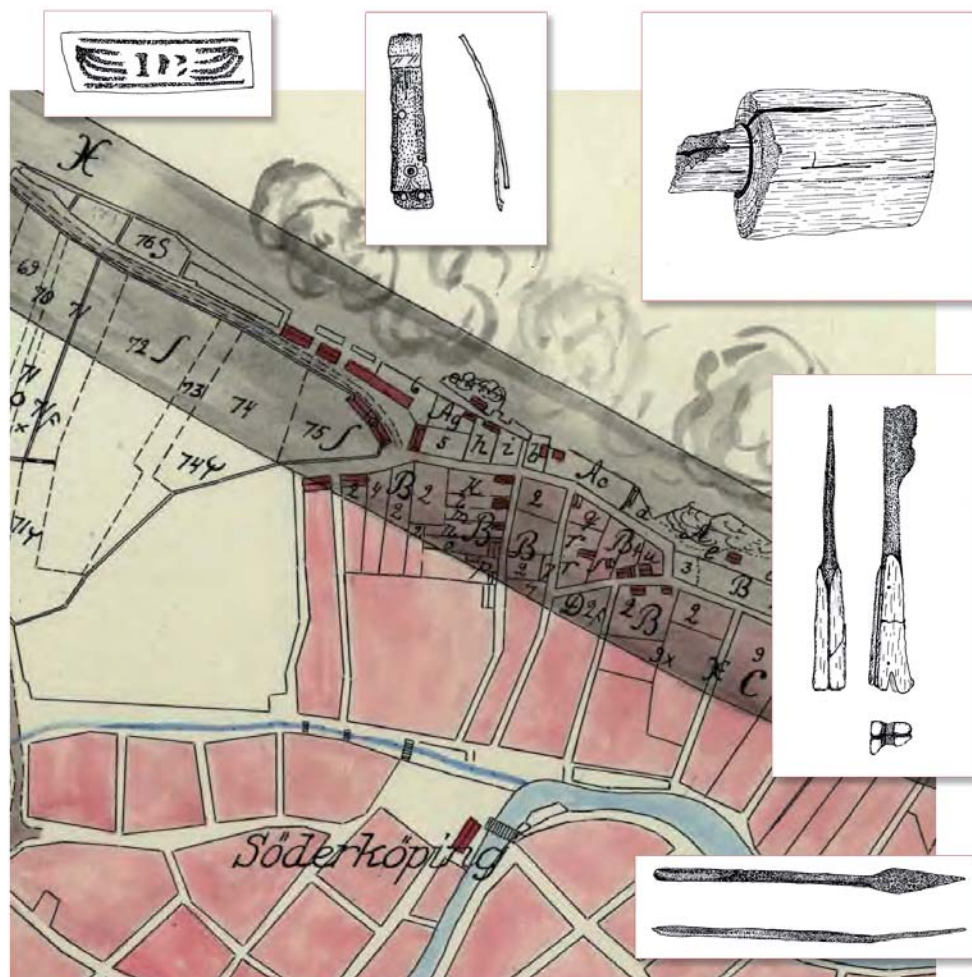

Kanalmagasin C och Hamngatan

RAÄ 14
Söderköping 3:63
Söderköpings stad och kommun
Östergötlands län

Olle Hörfors

Kanalmagasin C och Hamngatan

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Tidigare undersökningar	4
Syfte och frågeställningar	11
Metod och dokumentation	12
Undersökningresultat	13
Slutsatser	38
Referenser	40
Appendix.	42
Tekniska uppgifter.	43
Bilaga 1. Lagerbeskrivningar	44
Bilaga 2. Anläggningslista	45
Bilaga 3. Anläggningsbeskrivningar.	47
Bilaga 4. Fyndlista	49

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

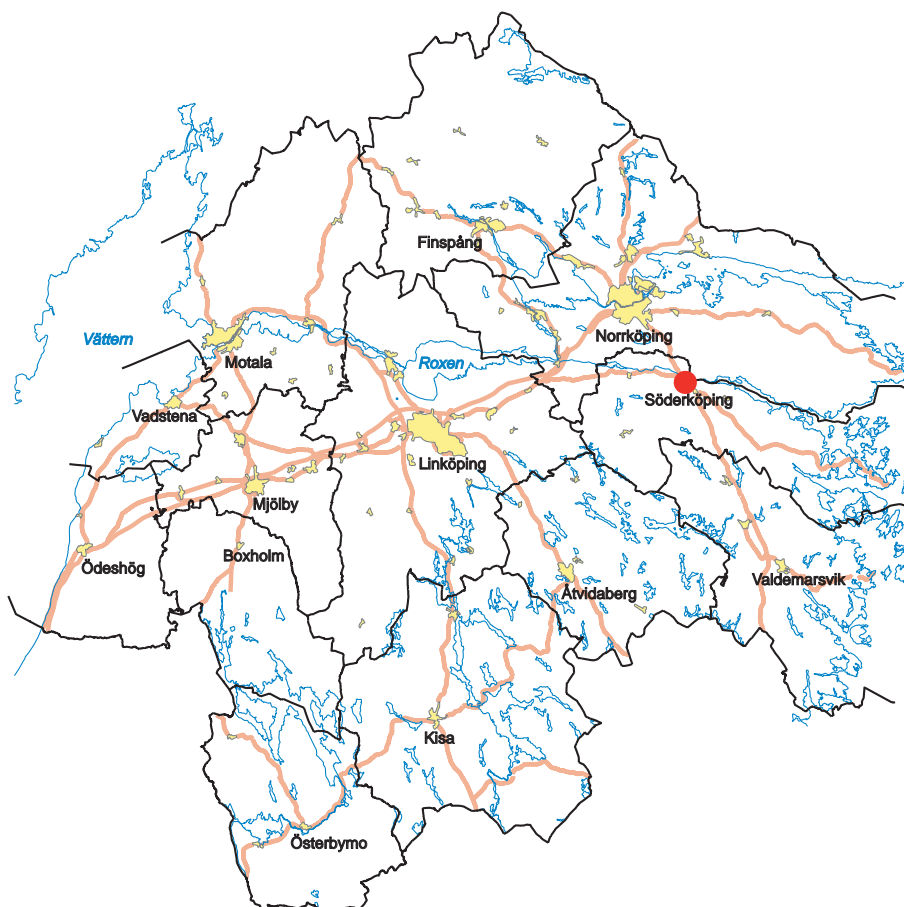
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

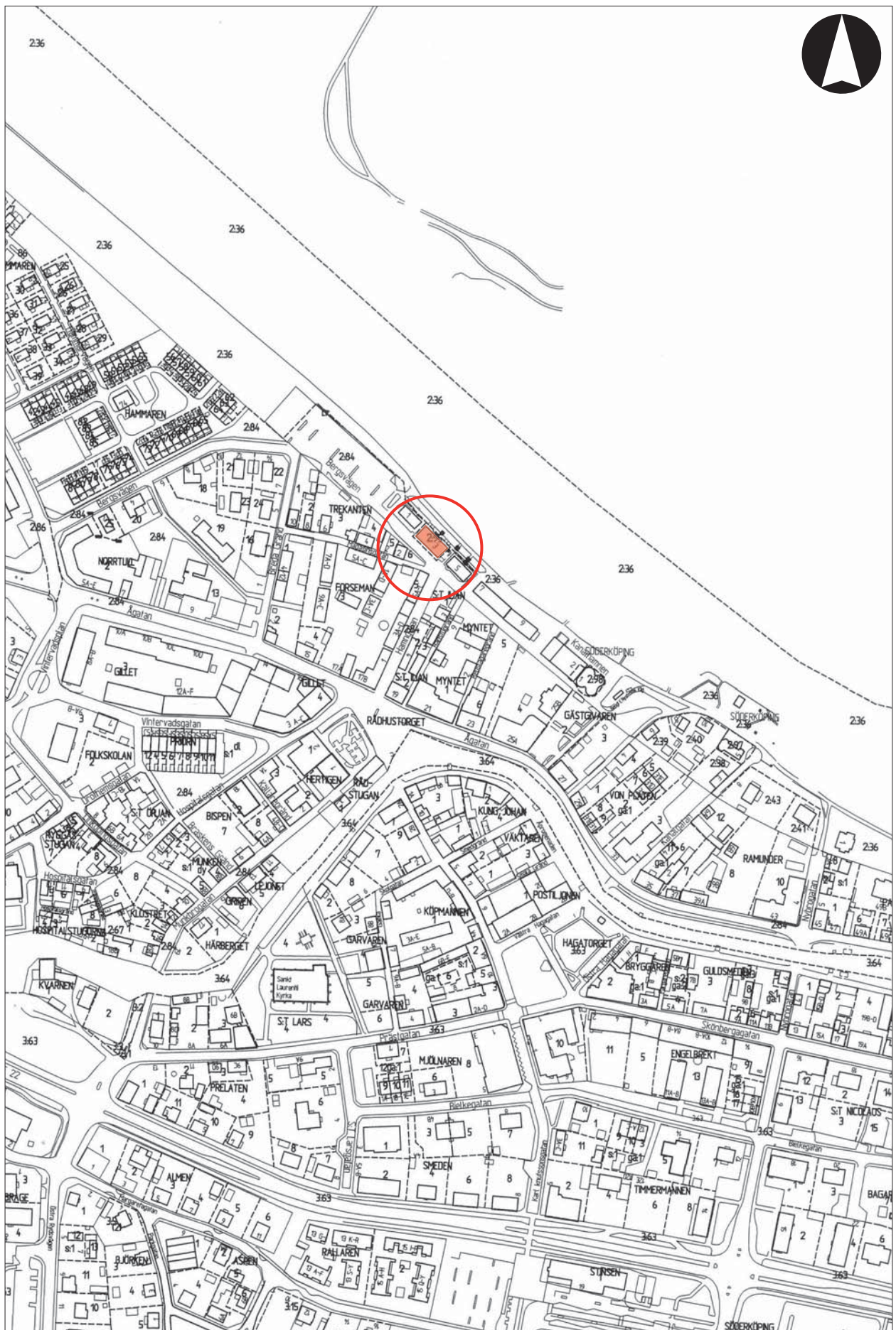
Vintern 1993/94 utförde Östergötlands länsmuseum under författarens ledning en förundersökning i samband med restaureringen av Kanalmagasin C (även kallat röda hamnmagasinet, trots att det numera åter är vitrappat). Undersökningen innebar en frischaktning av hela området runt magasinet. Dessutom gjordes en VA anslutning i Hamngatans översta ände. Härvid kom också bebyggelse från den i samband med Göta kanals anläggande avrivna delen av Kv S:t Ilian att beröras.

De lämningar som påträffades har haft högstatuskaraktär. Vad gäller Hamngatan så påträffades, trots att schaktet inte grävdes i botten tre på varandra liggande vållagda kullerstengator. I vad som tidigare varit Kv S:t Ilian påträffades i det översta lagret rester av trähusbebyggelse, förmodligen från efterreformatorisk tid. Där under fanns dock grunden till ett stenhus som hade en innerväggskonstruktion av profilhuggna (limpformade) kalkstenar. Fynden (förgyllda bokbeslag, liksvepningsnålar i guld och brons, ljushållare, ornerade bronsknivar osv) talade för en kyrkoanknuten bebyggelse. För detta talar också schaktets omedelbara närhet till den förmodade byggplatsen för St:Ilians försvunna kyrka och själva kvarterets namn, liksom tomternas karaktär av kyrkotomter.

Olle Hörfors
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Adresskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:4 000.

Inledning

Med anledning av omfattande upprustningsarbeten av det förfallna kanalmagasin C eller kanalmagasin 2 vid Göta kanal i Söderköping utförde Östergötlands länsmuseum under vintern 1993-94 arkeologiska förundersökningar runt magasinet, i Magasinsgatan och delar av Hamngatan. Magasinet kallades vid tiden för undersökningen också ”röda magasinet” eftersom det till skillnad från de övriga saknade revertering. Detta är numera åtgärdat. Arbetena föranleddes dels av frigrävning av grunden till magasinet för dränering, dels av nyinstallationer och uppkopplingar av VA-system och grundförstärkningsarbeten. Uppdragsgivare var Söderköpings kommun, dels i egen regi och dels på uppdrag av fastighetsbolaget Ramunderstaden. Grävarbetena kring magasinet utfördes av Sören Larsson Bygg AB i Söderköping medan schaktningarna i gatan utfördes av Söderköpings kommun.

I förundersökningen deltog antikvarierna Olle Hörfors, som också svarat för rapporten, och Hans Persson. Dessutom deltog som amanuens Kent Ullgren, som biträde Thomas Berglund, som ungdomspraktikant Elisabeth Köhlhed och som PRAO Frida Karlov-Wendel.

Områdesbeskrivning

Kanalmagasinen ligger vid Ramunderbergets fot i norra delen av Söderköpings medeltida stadsområde, strax söder om Göta kanal. Magasinen uppfördes i början på 1830-talet i samband med att Göta kanal grävdes genom Söderköping. Kanalbygget innebar ett mycket stort ingrepp i Söderköpings medeltida stadskärna.

Det medeltida Bergskvarteret upptog området mellan Storån-Lillån och Ramunderberget. Stadskartan från 1701-02 visar att bortsett från några smala tomter som legat alldeles vid foten av berget och ger intryck av marginalbebyggelse, så har till följd av Bergskvarterets långsmala utsträckning en rad långa smala kvarter bildats. Gatorna löper parallellt mellan Ramunderberget och Storån. Samtliga gator mynnar i Ågatan längs Storåns strand.

Förvirrande nog brukas också beteckningen Vintervadskvarteret i stället för Bergskvarteret i vissa källor (alltså ej att förblanda med kv Vintervadet, beläget i Hospitalskvarteret liksom Vintervadsgatan). Kvarterets befolkning dominerades under medeltiden i högre utsträckning än de andra två kvarteren av köpmän. Det kallas också ibland köpmannakvarteret (Tesch 1983).

Bergskvarterets kyrka, S:t Ilian, uppges ha varit belägen i kv S:t Ilian relativt nära Ramunderbergets fot. Kyrkan som förmodligen uppfördes under slutet av 1200-talet övergavs under Gustav Vasas tid till

förmån för S:t Laurentii i Hagakvarteret. S:t Ilians ruin lär ha varit synlig ännu på 1700-talet, men dess exakta placering är ännu okänd och den har aldrig påträffats vid arkeologiska undersökningar. Prosten Stenkula (Stenkula i Widegren 1829 se bilaga denna rapport) uppger att delar av kyrkan ska ha påträffats vid kanalbygget och att fynden ska ha fördelats mellan de olika arbetsledarna vid kanalbygget. Längst norr ut i kv S:t Ilian fanns ända fram till Göta kanals framdragande tre tomter som alla är kyrkotomter. En av dessa berördes av den aktuella undersökningen (se karta nästa sida).

Bergskvarteret rymmer en del av stadens äldsta etablering. I kvarteren von Platen och Gästgivaren, vid Åstranden, har vid undersökningar kunnat beläggas bebyggelse från tidigt 1000- och 1100-tal (Schnittger 1909, Tesch/Hasselmo 1987). Bror Schnittgers undersökning från 1909 räknas som en av de äldsta riktiga stadsundersökningarna. Vid denna framkom rena vikingatida fynd som ännu saknar motsvarigheter i senare undersökningar.

Vid Göta kanals anläggande i början av 1800-talet kom en stor del av Bergskvarteret att avhysas och rivas, då kanalen måste fram i den trånga passagen mellan Ramunderberget och Storån. Dessutom behövdes plats för en hel del kringbyggnader, som de nu aktuella magasinerna. Läget före kanalens byggnad finns angivna på stadskartan från 1701, 1779 och 1812-13 (Se kartöverlägg ovan). Av dessa kartor framgår att ett stort antal tomter i kvarteren St:Ilian och Forseman försvunnit.

I det aktuella undersökningsområdet har kanalens tillblivelse inneburit stora förändringar. Själva kanalmagasin C ligger i vad som tidigare var kv Forseman's förlängning mot norr, en del av byggnadens SÖ hörn sticker ut i den försvunna delen av Hamngatan. Kv Trekanten är bildat av en del av kv Forseman och en del av ett försvunnet kvarter NV om detta. Ytterligare ett försvunnet kvarter har införlivats delvis med kv Forseman och delvis med kv Norrtull. Magasinsgatan är en ny etablering som saknar motsvarighet i den äldre staden. Schaktet kring kanalmagasinet kom alltså att hamna inom de på kartan markerade tomterna o och p samt delvis tomt 2 inom kvarteret Forseman. Vidare berördes Hamngatan i sin fulla bredd på det ställe där den mynnar i den nya Magasinsgatan. I kv St:Ilian berördes den södra av de två tomter som markerats med nr 2 (fig 7).

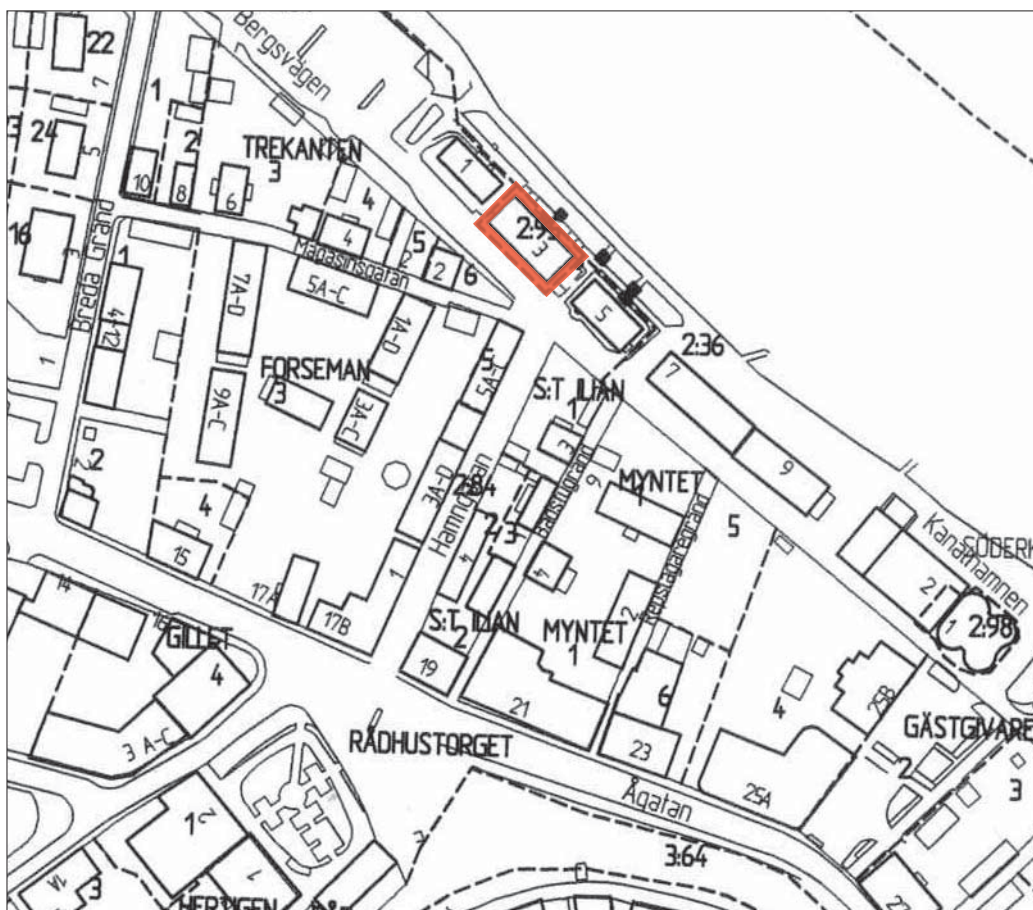
Tidigare undersökningar

Äldre undersökningar publicerade i stadsrapporten från 1978

Ett flertal arkeologiska undersökningar har under

Figur 4. Nordvästra delen av Söderköpings innerstad. Centralt i nedre delen av kartan ligger Rådhusorget. Hamngatan löper norrut från torget och upp till kanalmagasinen. Kanalmagasin C är det som är beläget i mitten av de tre näst längst norrut.

årens lopp berört närområdet till den nu aktuella undersökningen. I SR (Stadsarkeologiskt register) för Söderköping från 1978 (Broberg/Hasselmo 1978) finns 3 noteringar (SR 13, 89, 90) upptagna för kv Forseman, av dessa är två anteckningar om äldre källare inom kvarteret. En notering, ett lösfynd, berör Hamngatan (SR 28). En notering vardera i kv S:t Ilian och kv Myntet (SR 36 respektive SR 53), dessutom en undersökning, SR 105, ”söder om kanalen”. Sammantaget innehöll registret alltså sju undersökningar eller arkeologiska observationer 1978. Av dessa observationer var bara tre från egentliga arkeologiska undersökningar av något slag. Den första, SR 13, gäller en mindre undersökning 1952 i kv Forseman 4. Den andra, SR 36, gäller kv St:Ilian 1947, där Anders Lindahl i Brunnsgränd undersökte en brunn av trä.

Kulturlagrens mäktighet var endast 0,5 m vilket är anmärkningsvärt lite. Den tredje, SR 53, gäller kv Myntet 1968, eller snarare ett område norr om kvarteret, där Anders Lindahl gjorde en profiluppmätning på nära 1,5 - 2 m tjocka kulturlager.

Senare undersökningar (1979 -1994)

Antalet undersökningar har ökat kraftigt under senare år, främst i samband med restaureringsarbeten på den gamla handelsgården i kv Forseman 3 och VA schaktningar i alla gator omkring samma kvarter.

Kv Forseman

I kv Forseman 3 har provundersökningar med sökschakt gjorts 1978 och 1983 inför kompletteringar av bebyggelsen (Tesch 1978, Hasselmo/Tesch 1995 SR 175A och B). Kulturlagrens tjocklek låg mellan 1,0 och 1,5 m och innehöll ett flertal konstruktioner. Bland annat har ett system av gränder genom kvarteret kunnat rekonstrueras utifrån fynd av kavelbrogator. I samma kvarter gjorde Ann-Charlott Feldt en uppmätning av en av de ovan nämnda källarna (Feldt 1990), dendrokronologiska prover visade att den var från tidigt 1500-tal.

1983 och 1985 gjordes liknade provundersökningar inför kompletterande bebyggelse i kv Forseman 1 och 2. Det kunde då konstateras att kulturlagertjockleken avtog mot väster och endast uppgick till ca 0,7 m (Ljung 1989).

Figur 5. Bergskvarteret på stadskartan från 1701. De aktuella kvarteren är det långa smala kvarteret S:t Iljan (rödmarkerat) och till vänster om detta kv Forsman.

Figur 6. Söderköpings äldsta stadskarta är från 1701. Den är i något bearbetat skick publicerad i Lundberg 1928. Här framgår bland annat tomt-ägarstrukturen. På Lundbergs karta har ett överlägg gjorts där det aktuella partiet av Göta kanal och dess magasinbebyggelse lagts in. Av de tre kyrkotomterna längst upp i det smala kvarteret S:t Ilian har kyrkan sannolikt legat på den nordligaste. Undersökningen kom huvudsakligen att beröra området söder om kanalmagasin C och Hamngatan mellan magasinerna, tomtmark i dåvarande kv Forseman och S:t Ilian.

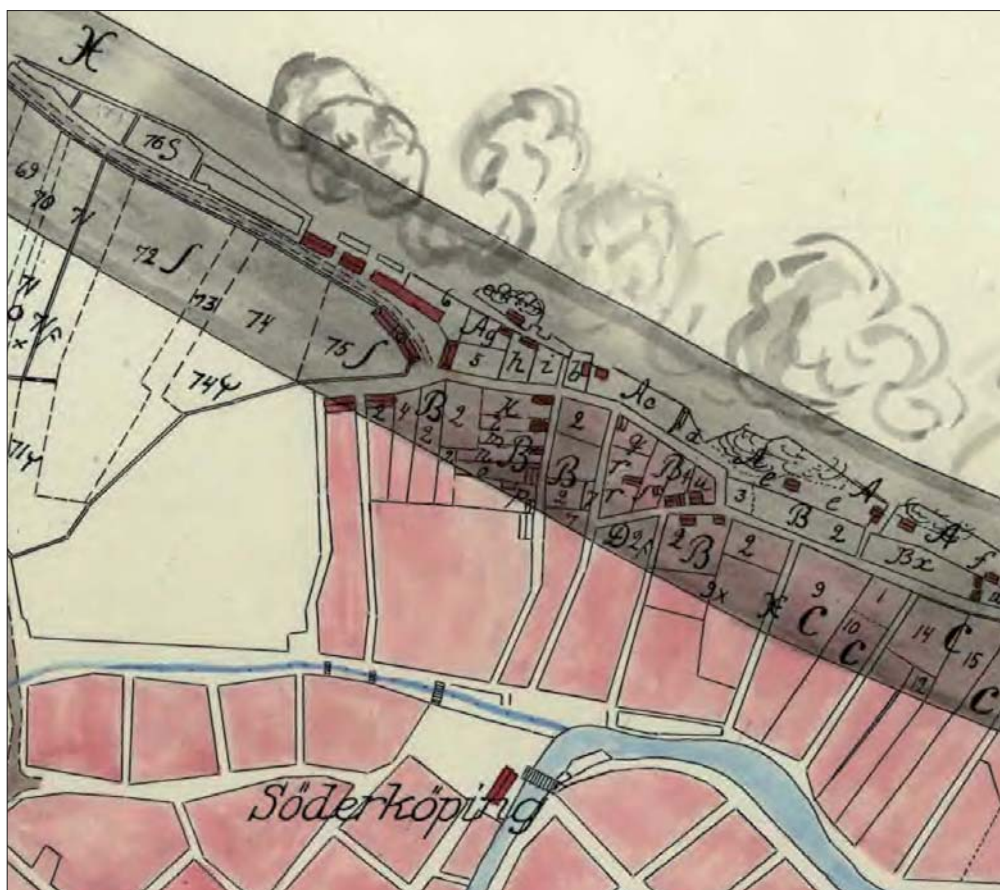
Kv Myntet och S:t Ilian

Den lilla schaktövervakning som Jan Eriksson genomförde 1979 (Eriksson 1979) har direkt bäring på det aktuella projektet. I samband med restaurering av kanalmagasin D, (eller östra kanalmagasinet, kanalmagasin 1, beroende på vilken terminologi som används), gjordes en VA anslutning till magasinet, vilken schaktövervakades. Schaktet kom att beröra östra utkanten av den mellersta av de tre försvunna norra kyrkotomterna i kv St:Ilian (tomt 104 på Erik Lundbergs karta, se sid 6). Samma tomts sydvästra hörn berördes av den aktuella undersökningen. Eriksson sökte att bestämma kulturlagrens tjocklek, dock utan att nå botten. Schaktningen avbröts på ett djup av 3,5 m under marknivå och en nivå av 3,5 m över havet. Lagren var påförda ned till 0,5 m djup. Under följde ett nära 1,3 m tjockt omrört lager. 2,4 m under gatan påträffades ett raseringslager, innehållande tegel, bruk och byggnadsrester. Lagret kunde dateras till 1400-tal. I lagret hittades profiltegel. Eriksson

anser att raseringslagret härrör från rivningen av St:Ilians kyrka, som han placerar omedelbart norr om sin grävda yta, dvs i den nordligaste av de tre försvunna kyrkotomterna (103). Det tjocka omrörda kulturlagret skall förmodligen sättas i samband med dumpning av massor från Göta kanal. Samtliga kanalmagasin ligger i en konstgjord backe som bildats av dessa massor.

Sten Tesch genomförde 1983 en provgrävning i kvarteret Myntet 1 (SR 129, Tesch 1983). Grävningen avsåg att undersöka kulturlagrens karaktär och utbredning inför byggandet av ett hus på betongplatta på tomten. Kulturlagren uppmättes till 2,7 m tjocklek och det äldsta bebyggelseskitet var från 1200-talets slut. I provschaktet (4 x 4 m) påträffades byggnadslämningar av trä och en kavelbro vilken sannolikt tillhörde en tvärgränd, inne i kvarteret. Fynden utmärktes av att hantverksanknutna fynd saknades och att keramik förekom rikligare än som annars är brukligt. En del fynd hade också högstatuskaraktär. Något som

Figur 7. Utsnitt ur kartan över det blivande kanalområdet från 1813. De tomter som ska inlösas är markerade och namngivna.

enligt Tesch talar för att tolkningen av Bergskvarteret som köpmännens kvarter är riktig (Tesch 1983).

Ågatan

Ågatan har under senare år också ofta varit föremål för undersökningar. 1986 genomförde Carin Claréus en schaktkontroll vid utbyte av befintliga VA-ledningar utmed hela kv Forseman. (Ljung 1989). Schaktet löpte parallellt med den kulverterade Lillån ned till ett djup av 1,8 - 2,4 m. Vid undersökningen påträffades ett flertal kavelbroar och bebyggelse-lämningar i trä. Det schaktades endast ned till gamla ledningar och kulturlagren fortsatte under dessa (Slutredovisning Claréus 1986).

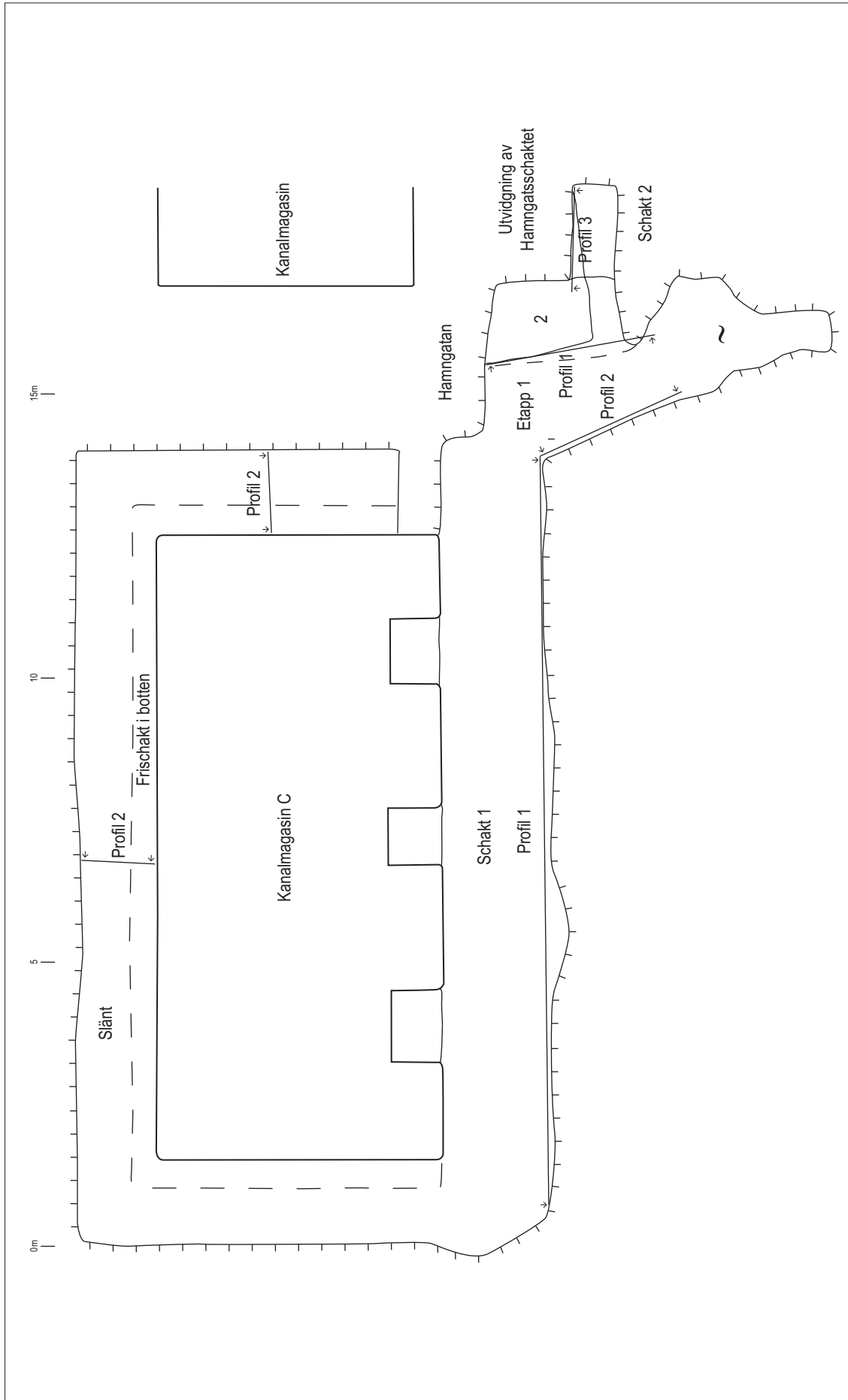
Flera undersökningar gjordes också i gatan i samband med anslutningar av VA in till de olika nybyggnaderna i kv Forseman (se Ljung 1989 och Tesch 1983). 1991 fortsattes arbetena med utbytande av VA-ledningar i Ågatan då en mycket lång sträcka av gatan, Rådhusorget - Nybrogatan grävdes om. Arbetena övervakades av Lena Lindgren-Hertz (Slutredovisning Lindgren-Hertz 1992).

Breda gränd och Magasinsgatan

Breda gränd utgjorde under 1200-talet stadens gräns mot väster, utanför denna gata ligger endast kv Norrtull, stadens enda kända högmedeltida nybyggnation. Breda gränd har i hög grad berörts av de ovan redovisade arbetena inom kv Forseman och i lika hög grad av liknande arbeten inom kv Norrtull under 1980 talet (Se bland annat Ljung 1989). Mest omfattande var en undersökning 1985 då nästan hela Breda gränd och Magasinsgatans sträckning undersöktes (Hasselmo 1996).

I Breda gränd berördes 0,5 - 1,5 m tjocka kulturlager. Längst ned mot Ågatan fanns några större stenar som tolkades som en strandskoning (mot Lillån). Från ca 10 m upp i gatan från Ågatan framkom husrester i form av syllstenar med överliggande syllstockar och brädgolv. Liksom i kv Norrtull förefaller husen att ha varit relativt stora vilket i kombination med fynd av säd gör att en tolkning som magasinsbyggnader föreslagits. Från 46 m och fram till korsningen med Magasinsgatan framkom öster om byggnaderna rester efter en kavelbrogata, på vissa ställen i tre nivåer. Detta betyder att Breda gränd under medel-

Figur 8. Schaktplan och profiler. Undersökningens första etapp, kallad kanalmagasin C omfattar tre profiler. Undersökningens andra etapp kallad Hamngatan tillkom i tre olika omgångar varvid tre olika profiler upprättades. Området längst i söder var stört i sin helhet. Skala 1:200.

tiden haft en delvis annan mera nordvästlig/sydöstlig sträckning än idag.

Medan Breda gränd kan antas ha ett medeltida ursprung, så har Magasinsgatan tillkommit först när de norra delarna av kvarteren sprängts i samband med Göta kanals framdragande. Den löper parallellt med kanalområdet på andra sidan av det vid kanalbygget nybildade kvarteret Trekanten, som är en återstod av kv Forsemans norra del. Detta kvarter löper således rakt genom och tvärs över medeltida tomtgränser vilket också visade sig vid schaktningen 1985. I västra delen av schaktet var kulturlagren torra och dåligt bevarade. I den östra delen, dvs 32 m från gatans mynning i Breda gränd framkom en gårdsbebyggelse i form av olika gårdsbyggnader, kavelbroar och byggnader. Flera av kavelbroarna har kunnat kopplas samman med de broar som tidigare upptäckts inne i kv Forseman och som sträckt sig hela vägen genom det ursprungliga kvarteret ned till Ågatan. Endast ett bebyggelseskikt framkom.

Längst i öster, vid Magasinsgatans mynning ut i Hamngatan påträffades flera hus, inom det ursprungliga kv Forseman som måste vara de södra delarna av samma hus vars nordvästliga hörn påträffades vid grävningarna för kanalmagasin C. Ett försök till sammanlänkning görs nedan i denna rapport. I Hamngatan påträffades också rester efter en kavelbrogata, som förmodades vara Hamngatans medeltida föregångare. Detta resultat står dock i motsättning till vad som upptäcktes i Hamngatan 1993-94. Intakta vällagda och välbevarade stengator i flera nivåer kunde då visa att Hamngatan ursprungligen var en bred stenlagd gata.

Samtidigt som denna rapport skrivs under hösten 2007 pågår omfattande schaktningar för fjärrvärme i området kring Breda gränd. De arkeologiska förundersökningarna dessa schaktningar givit upphov till leds av Christer Carlsson på Östergötlands länsmuseum.

Sammanfattning av det arkeologiska läget före undersökningen

Den äldre forskningen, främst Lundberg och Ljung (Lundberg 1928, Ljung 1949) har mycket lite att säga om denna del av medeltidsstaden. Detta beror naturligtvis främst på att så stora delar av stadsdelen spolerats för forskningen i och med att Göta kanal drogs fram. Ännu när stadsrapporten publicerades 1978 var denna del av staden dåligt undersökt och i stort sett okänd.

Från att ha varit en relativt lite undersökt del av den medeltida staden har det aktuella området av Bergskvarteret under främst 1980- men också under 1990-talen ryckt fram till att bli ett av de mer under-

sökta i staden. Till dags dato har de sju notiserna om arkeologiska undersökningar i kvarteren kring kanalmagasin C och Hamngatan ökat till 18 st. Huvudsakligen rör det sig om provundersökningar inne i kv Forseman (och Norrtull) i samband med renovering och komplettering av bebyggelsen i dessa kvarter. Dessa renoveringar har också gett upphov till omfattande gatuschaktningar så att hela Ågatans sträckning förbi de aktuella kvarteren, liksom Magasinsgatan och Breda gränd undersökts i hela sin längd. Hamngatan och Bastugränd mellan kvarteren S:t Ilian och Myntet är dock ännu i stort sett orörda. Kulturlager-tjockleken har varierat, från 0,5 - 2 m i kv Forseman till 2,7 m i kv Myntet. Samtliga schakt har visat att det finns gott om välbevarade träkonstruktioner under mark i hela området, utom i den västligaste delen av Magasinsgatan.

Endast en undersökning har berört själva kanalområdet, nämligen Jan Erikssons från 1979. Här kunde konstateras att S:t Ilians kyrka bör ha legat i norra delen av kvarteret S:t Ilian på den nordligaste av de tre försvunna kyrkotomterna (Se kartöverlägget ovan). Undersökningen visade dessutom att området täcktes av 1,2 m tjocka påförda omrörda kulturlager, förmodligen påförda i samband med magasins- och kanalbygge.

Inför undersökningen 1993-94 kunde vi alltså förvänta oss att mellan 0,5 och 2,5 m tjocka kulturlager skulle kunna finnas inom det aktuella området. Med tanke på undersökningsområdets placering var lager om kring två meter mest sannolikt. Vi kunde också anta att omrörda lager dumpats ovanpå de bevarade kulturlagren över en mycket stor del av undersökningsområdet i samband med Göta kanals framdragande. I de fall där grävningarna skulle komma att beröra orörda lager skulle vi kunna förvänta oss omfattande och välbevarade lämningar av träbebyggelse och gator.

Schaktningen kring kanalmagasin C skulle till största delen beröra avhyst kvartersbebyggelse i det gamla kv Forseman. Gatuschaktningen skulle komma att beröra den ur bruk tagna delen av Hamngatan och en del av den avhysta delen av kv S:t Ilian. Därmed skulle också frågeställningen kring den försvunna S:t Ilians kyrka kunna komma att aktualiseras.

Syfte och frågeställningar

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var för kanalmagasin C:s del för det första att utreda hur det aktuella området påverkats av byggnader. Om omrörda kulturlager fanns, att utreda karaktären på dessa för att få en uppfattning om karaktären på den vid kanalbygget, borttagna bebyggelsen. För det andra att identifiera om orörda lager och konstruktioner

fanns bevarade och i så fall på vilket djup. Om orörda lager skulle framkomma var syftet att i så stor mån som möjligt undvika att skada dessa. Slutligen fanns en önskan att mäta djupet på de bevarade kulturlagren genom att göra ett provstick.

För Hamngatans del var syftet att dokumentera äldre gatläggningar och att fastställa gränsen till bebyggelsen i kvarteret S:t Ilian. Inom detta område fanns också en möjlighet att lämningar av den äldre kyrkliga bebyggelsen kring S:t Ilians kyrka skulle kunna framkomma. Denna skulle i så fall i möjligaste mån undvikas vad gällde nya installationer av VA.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen utfördes i form av en antikvarisk kontroll i samband med schaktningarna. Fast fornlämning som påträffades undersöktes och dokumenterades på profilritning och genom fotografering. På de delar av schaktsträckningarna som endast uppvisade störningar, bärlager och orörd mark upprättades inga ritningar. Äldre lämningar berördes och dokumenterades i hela schaktsträckan men hade betydligt mindre omfattning längst i nordväst.

Huvuddelen av arbetet utfördes under vintern med allt vad det innebar av dåliga ljusförhållanden, kyla, snö och tjäle. Den naturliga jordarten utgörs av lera vilket ytterligare försvårade arbetet.

Arbetet vid kanalmagasinet innebar att schakt grävdes runt hela byggnaden. Schakten var tre meter breda. På kanalsidan av magasinet var de bredare eftersom schaktet var djupare här. Till följd av att schakten på kanal- och kortsidorna var så branta fick dokumentationen här inskränkas till två profiler, som visade schaktens djup och bredd utifrån från magasinets grundläggning. Profilerna dokumenterades schematiskt pga de branta sidorna.

En bättre dokumentation gjordes på de omrörda och bevarade kulturlager som påträffades på framsidan/stadssidan av magasinet. Här upprättades en 27 m lång profil ut mot gatan. Eftersom dessa lager aldrig tidigare grävts undersöktes all jord på hackbord innan den schaktades bort, något som resulterade i stora fyndmängder. Bevarade anläggningar påträffades i två nivåer, varav den översta dokumenterades i plan och profil och sedan togs bort medan den andra dokumenterades i plan och sparades. En tredje nivå nåddes endast i provgropar.

Schaktet i Hamngatan fick en oregelbunden form då det gjordes en anslutning till de VA-brunnar i korsningen Hamngatan/Magasinsgatan som grävdes ned 1985 under antikvarisk kontroll av Leif Zerpe (Rapport Hasselmo 1996). Dessutom gjordes en anslutning till det VA-schakt som grävdes 1979 under antikvarisk kontroll av Jan Eriksson (Eriksson 1979). Schaktet blev därför 12 m långt och i allmän-

Figur 9. Kanalmagasinsschaktet en decembermorgon. Foto ÖLM.

het mellan 4 och 6 m brett med undantag av ett stick in mot schaktet från 1979 där bredden blev hela 9 m. Här vara stora delar av schaktsträckan störd av tidigare grävning, särskilt i de södra delarna och över dessa områden upprättades ingen dokumentation. Bebyggelserester framkom i schaktens östra delar. I Hamngatan framkom en kullerstenslagd gata i två nivåer direkt anslutna till bebyggelseresterna i öster. I båda fallen kom den översta nivån att dokumenterades och sedan tas bort, medan den undre dokumenterades och kvarligg. I de delar av schakten som var opåverkade av tidigare grävningar lades, även här, all jord på hackbord innan den bortforslades. Även här resulterade detta i en stor fyndmängd. Sammanlagt tre profiler ritades över kortare sträckor av de olika schakten.

I två fall genomfördes provtagning för dendrokronologi. Inget av proverna kunde dock dateras. Föremålsfynden uppgår till 654 poster och är i avvaktan på slutlig fyndfördelning registrerade under fyndnummer ÖLM C 4008:1-654. Dokumentationsmaterialet i form av ritningar, foton och analysrapport förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Samtliga profiler har mått i meter över havet inri-

Figur 10. Kanalmagasin C. Foto ÖLM.

tade. Dessa utgår från punkter längst ut i varje profil som är inmätta till 6 meter över havet av Söderköpings kommuns lantmätare. Höjdsystemet utgår från en tillfällig höjdpunkt (kallad 10.00) satt på den högsta punkten på den nordvästra av de två VA-brunnarna i Hamngatan. Denna höjd är sedan justerad efter höjderna i profilen och motsvarar 6,57 meter över havet. Vilket innebär att samtliga höjder i rapporten anges i meter över havet.

Undersökningsresultat

Kanalmagasin C (f.d. kv Forseman)

På kanalsidan och kortsidorna av magasinet gjordes i enlighet med vad som visats i föregående kapitel endast en enklare dokumentation.

Den första av dessa enklare profiler upprättades mitt på den långsida av magasinet som vetter mot kanalen. Här var schaktet 3,8 m brett ut från magasinsbyggnaden. Magasinets timmerverk började vid 8,50 möh. Medan stengrunden var synlig mellan 8,50-7,91 möh därunder. Därefter vek schaktet av från grunden så att det i botten låg nära 0,5 m ut från själva husgrunden. Frischaktsmassorna bestod av bastant blålera. Schaktets botten låg 0,5-1,5 m ut från husgrunden på en höjd av 5,15-5,20 möh. Halva sträckan upptogs av blålera från frischaktet och synbart omblandade

kulturlager. På kanalsidan av schaktet var vinkeln ca 60 grader. Från 7 m och nedåt fanns omblandade kulturlager i vilka inga lagerskillnader eller anläggningar kunde ses. Från 7 möh och upp till marknivån på kanalbanken (8,10 möh) fanns fyllnadslager av grus.

Nästa profil upprättades mitt på östra kortsidan av magasinsbyggnaden. Här var schaktet 3 m brett och 2 m djupt. Den timrade överbyggnaden låg här på 8,07 möh varefter stenfoten var iakttagbar ända ned till 5,70 möh därefter följde blålera ned till schaktets botten vid 5,38. Schaktets botten var 1,2 m i bredd. Blåleran från frischaktet sträckte sig 0,6 m ut från byggnaden. Utsidan av schaktet höll ca 50 graders vinkel ut från huset. Här syntes kulturlager upp till en nivå av 7,02 möh. Vid 6,20 möh syntes en rad med knytnävsstor sten, vilken tolkades som en möjlig bevarad nivå av Hamngatan. Nivån är dock nära 1 m högre än den högsta nivån av den stenlagda gatan som påträffades under nuvarande Hamngatan. Möjligt kan detta tyda på att det redan tidigare funnits en uppforsbacke här.

Framför kanalmagasinet var möjligheterna att göra en bra dokumentation betydligt större. Här dokumenterades dels innehållet i de omrörda kulturlagren dels bebyggelserester i två nivåer. I ett par mindre delar av schaktet grävdes, pga installationer, också ytterligare ett par nivåer fram.

Figur 11. Anläggningar framför kanalmagasin C. Överst nivå 1 och under nivå 2. Längst till vänster syns två nivåer av den stenlagda Hamngatan. I mitten rester av bebyggelse i det dåvarande kvarteret Forseman. I båda nivåerna syns pålkransar, avsedda för att förankra högre liggande bebyggelse i den blöta marken.

Figur 12. Pålkrans, anläggning 5

Plan, nivå 1

I nivå 1 framkom bebyggelseämningar i ett 12 m långt och 2 m brett område längst österut i schaktet.

Anläggning 1 tillhör egentligen en högre bebyggelsenivå än de andra redovisade anläggningarna i detta avsnitt. Anläggningen är osäker då den bara består av två större stenar. Anledningen till att den inregistrerats är att båda stenarna har fundamentersats med pålkransar (anläggning 4 respektive 5, synliga i nivå 2). Genom sin orientering kan anläggningen förmodas ha utgjorts fundament till en tidig föregångare till kanalmagasin C. Stenarna har dessutom i båda fallen skadat anläggningar på nivå 1. På grund av orienteringen kan det förmodas att anläggningen tillkommit samtidigt med framdragandet av kanalen eller senare. Alltså en tillfällig förrådsbyggnad eller liknande.

Den bebyggelse som skadats får därmed anses tillhöra den yngsta fasen före kanalens framgrävande. Under förutsättning att inga större ingrepp skett i marken i detta område efter det att bebyggelsen rivits så bör nivå 1 i så fall dateras till sent 17- eller tidigt 1800-tal.

Mest framträdande av anläggningarna på nivå 1 var en husgrund bestående av ett tegelgolv med omgivande syllstockar, anläggning 3. Huset låg snett in i schaktet vid 15 - 17,5 m. Synligt i schaktet var husets NV hörn, invid vilket tre pålar var nedslagna. Pålarnas placering kan betyda att huset haft en korsvirkes- eller skiftesverkskonstruktion även om detta är osäkert. Också husets NÖ hörn låg inom schaktet men detta hörn var skadat och kunde inte säkert identifieras. Husets sneda orientering in i schaktet går igen i samtliga anläggningar. Denna orientering stäm-

mer mycket väl överens med läget på tomt 101:s läge på Lundbergs karta (fig 6) och bebyggelsen har då utgjort denna tomts norra kant.

Kring huset, anläggning 3, finns rester av en stenläggning på tre olika platser, anläggning 2. Stenläggningen kan förmodas vara en gårdsläggning, eller ännu troligare, rester efter en gränd som utgör tomt 101 gräns mot sin granntomt i norr, nr 110 (tomtnummer efter Erik Lundbergs karta, se sid 8).

I schaktet påträffades mellan 12 och 14,5 m fragmentariska rester efter stockar som möjligen kan vara rester av ytterligare bebyggelse. Ett par av dessa stockar har skadats då pålar, synliga i nivå 2 drivits genom dem.

Anläggning 6 är en stenlagd gårdsplan eller en stenlagd gata, 2,5 m bred. Anläggningen var byggd med satta knytnävsstora stenar. Anläggningen kunde endast mätas upp i profil till följd av att den var överköljd av en blöt lervälling som varken kunde pumpas eller dräneras bort eller tas bort med skärlev. Utbredningen motsvarar i stort sett den undre nivå av samma anläggning som påträffades (se anläggning 13).

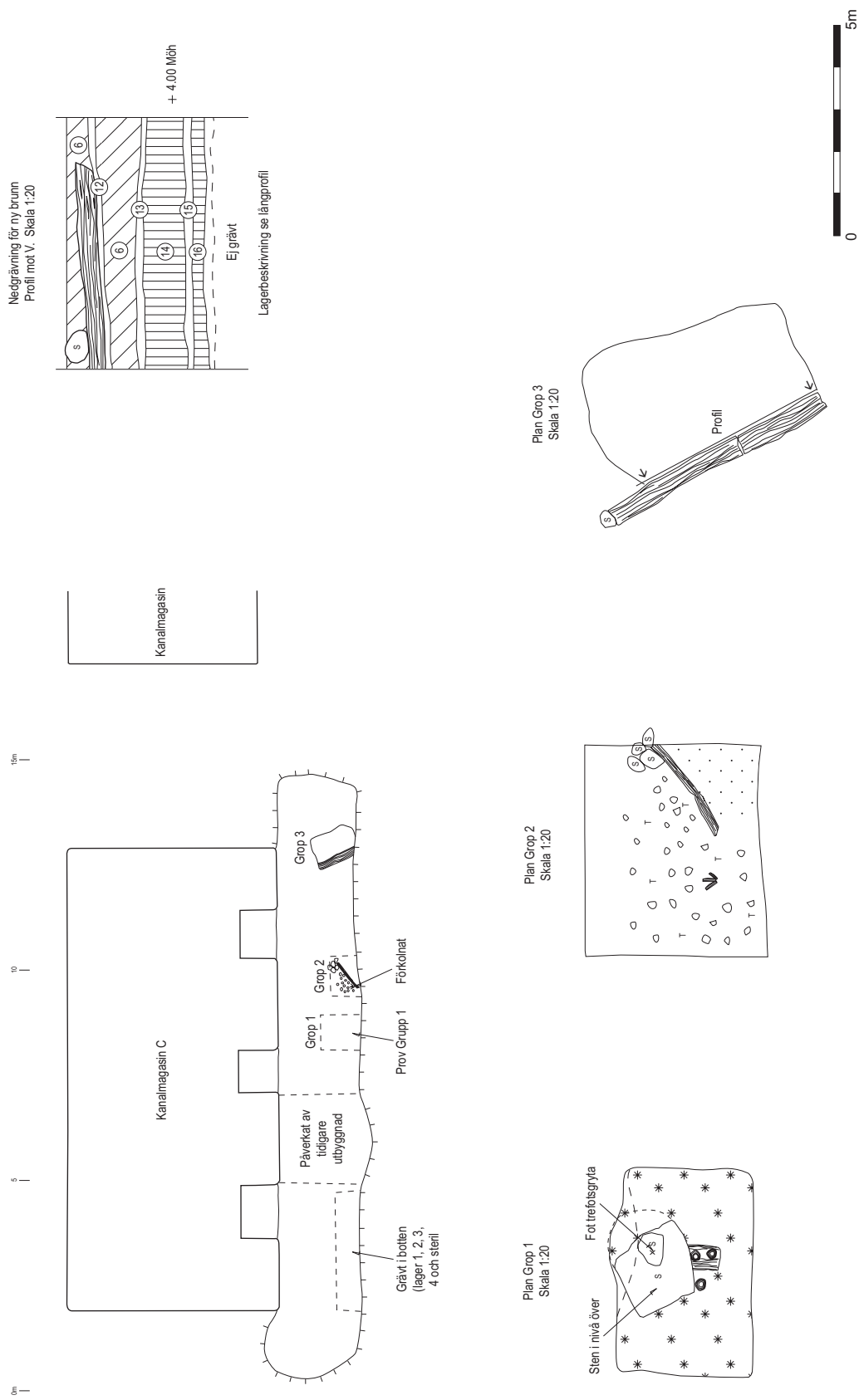
Längst österut i schaktet, vid 23,5 m påträffades den översta nivån av den stenlagda Hamngatan, anläggning 14 (se vidare Hamngatsschaktet).

Nivå 2

Nivå 2 framkom ca 0,4 -0,6 m under nivå 1. Flertalet anläggningar var också här skadade och låg huvudsakligen i schaktets södra kant.

De tidigare omtalade pålkransarna, Anläggning 4

Kanalmagasin C

Söderköpings stad och kommun, Ög
 RAÄ 14
 Plan och profilritning
 Skala 1:200
 Dnr 239/93
 1993 Olle Hörfors
 Renritning Johan Levin

Figur 13. Plan och profilritning över de tre provgroparna. Ritningen förminskad till skala 1:300.

och 5 har förmodligen utgjort pålning till anläggning 1. De var fortfarande synliga på denna nivå. Dendroprover som togs från dessa kunde tyvärr ej dateras.

Ytterligare en pålning, bestående av tre pålar finns på planen. Denna har givits anläggningsnummer 8. Samma pålar kan också ses intill huset anläggning 3, men är då betydligt kraftigare. Deras funktion är osäker, men de kan ha utgjort stadgning till husets hörn. De påminner i så fall om de tre pålar som dokumenterades intill ett knuttimrat hörn av ett hus vid 18 - 19,5 m, anläggning 9.

Anläggning 13 är en stenlagd gårdsplan eller en stenlagd gata, 2,5 m bred. Anläggningen var byggd med satta knytvävsstora stenar. Till följd av att den var översköld av en välling av blöt lera som varken kunde pumpas eller dräneras bort eller tas bort med skärslav kunde endast en minimal del dokumenteras i plan. Anläggningens utbredning i plan gick däremot att uppmäta tydligt. Trots denna osäkerhet får anläggningens karaktär och utbredning ändå sägas vara tillfredställande kända.

Lämningar efter ytterligare en stensättning, förmodligen en gårdsplan, anläggning 7, ligger strax norr om det knuttimrade huset. Denna är ganska fragmentariskt bevarad och delvis lagd med relativt stora stenar.

Mellan 19,8 och 20,8 m fanns ett brett stödben för

magasinsbyggnaden. Under denna på nivå 2 iaktogs två kraftiga och en klen påle (flera kan finnas men syntes inte under det breda stödet). De har tolkats som pålning till stödet och givits anläggningsnummer 10.

Vid 21,5 m påträffades en lång stock (anläggning 11) som föreföll ligga där tomtragrenen mellan kv Forseman och Hamngatan tidigare gått. På samma sätt avgränsades kvartersmarken från gatan, anläggning 13, av en längre stock, anläggning 12, på andra sidan tomten. Ytterligare en stenlagd nivå av Hamngatan framkom också längst österut i schaktet, under den tidigare dokumenterade gatunivån (anläggning 15, se plan Hamngatsschaktet).

Nivå 3

På tre ställen gjordes nedgrävningar för brunnar och andra anläggningar. Samtliga gropar var små 1,5x2, 2x2 respektive 2x1 m stora. Ytterligare en anläggningsnivå, nivå 3, påträffades i groparna 1 och 2.

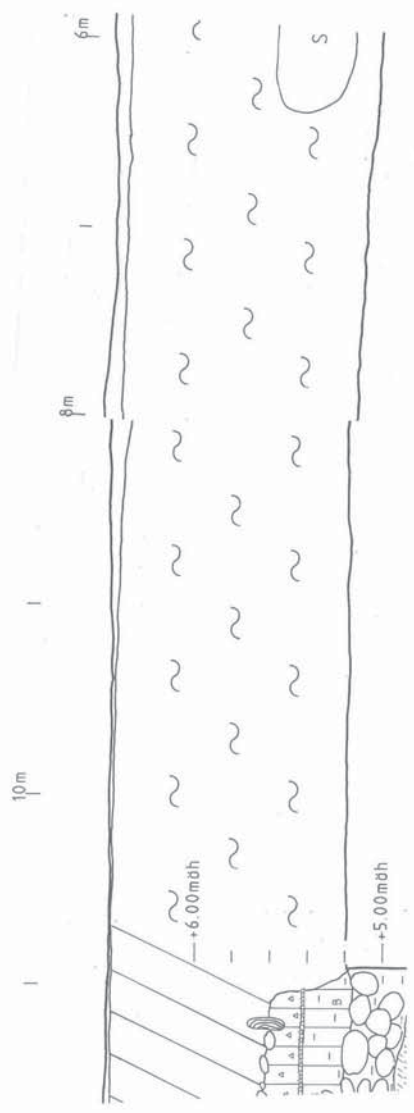
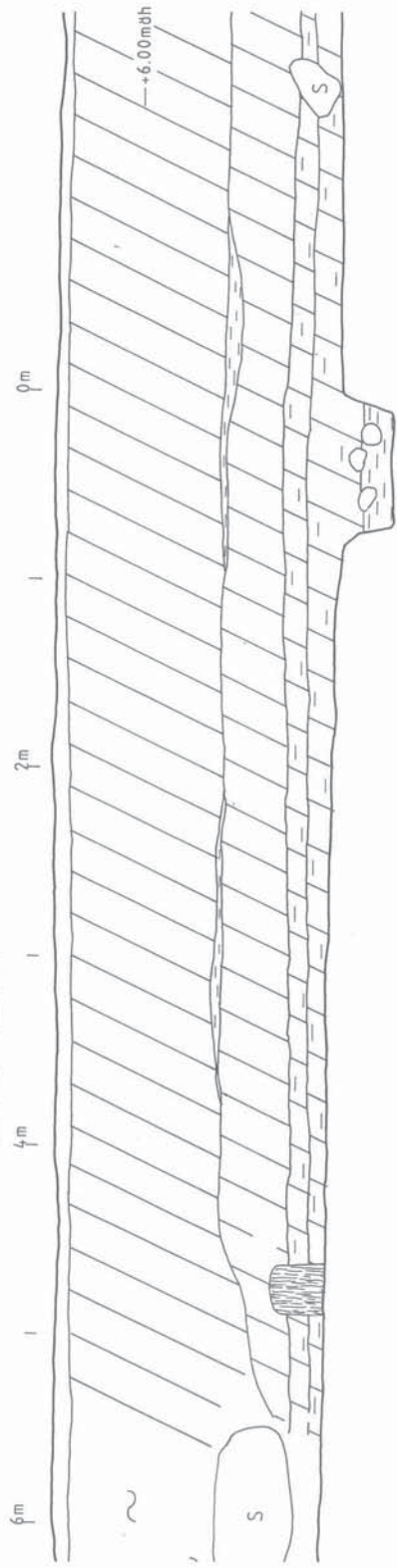
I provgrop 1 påträffades dels en pålkrans och dels en stock på en nivå av 5,14-5,20 möh. Anläggningarna gavs nummer 21 respektive 22. Stocken omgavs av ett jämnt utspritt träflislager. I grop 2 fanns brädor satta i vinkel vilka avgränsade ett parti med ren sand från ett byggavfallslager. Denna gavs anläggnings-

Figur 14. Utsnitt ur stadskartan från 1877. Kanalmagasin C, näst längst till vänster av de fyra markerade magasinerna har en utbyggnad som motsvarar skadorna i kulturlagren.

KANALMAGASIN C
 PROFILRITNING 0-18m

SKALA 1:20

Figur 15. Profil över schaktet vid kanalmagasin C, sektionerna 1, överst och 2 underst.

nummer 23. I provgrop 3 hittades ingen ytterligare anläggningsnivå, däremot kunde en profil upprättas vilken visade att kulturlagren sträckte sig ned till en nivå av 3,70 möh.

Profil

Profilen uppmättes från en punkt 2,5 m väst om magasinet. Det lokala koordinatsystemet som användes hade sin utgångspunkt i schaktets skärningspunkt med kanalmagasin C:s sydvästra hörn. Sammanlagt ritades profil på en 26,5 m lång sträcka. Profilen kan grovt delas in i fyra sektorer räknade från väster.

Sektion 1. -2,5-5,5 m (= 8 m)

Sektion 2. 5,5-11 m (= 6,5)

Sektion 3. 11-20 m (= 9 m)

Sektion 4. 21-26 m (= 5m)

Indelningen motiveras av att profilen förändras kraftigt vid de tre brytningspunkterna 5,5, 11 och 20-21 m.

Sektion 1

Sektionen avgränsas av schaktets västra kant i västra änden. I östra änden har gränsen för sektionen satts vid 5,5 m där det fanns en kraftig störning. Störningen härrör från en utbyggnad mellan den östligaste och den mellersta av de tre portarna till magasinet, som är synlig på stadskartan från 1876. Denna utbyggnad är sedan länge riven.

Schaktet var i sektionen i genomsnitt 1,7 m djupt (6,46 - 4,90 m ö h). Vid 2 m gjordes en mindre nedgrävning för att spåra lagerföljden, här nåddes ett djup av 2,15 m (4,65) m ö h. Ingenstans i denna del av schaktet nåddes botten av kulturlagren.

Längs hela sektionen syntes påverkan av kanalbygget mycket tydligt. Överst låg ett ca 1,3 m tjockt kulturlager blandat med fyllmassor och byggnadsrester (lager 1). Lagret tycks vara påfört i minst tre olika omgångar och förändras något efter hand, överst ligger rena schaktmassor utblandade med kulturlager, under detta ett mörkt omblandat kulturlager och underst en ljusare variant av samma lager. Lagret bedömdes i sin helhet vara påfört från Göta kanal.

Under detta påförda lager framkom ett lager med sotblandad lera och kraftigt eldpåverkad träflis (lager 2). Detta lager förefaller vara den översta av de bevarade lagren på denna sektion. Strax före sektionsgränsen avgränsas lagret av en större påle.

Nästa lager består av ljus kulturinfiltrerad lera (lager 3). Under detta framkom ett lager med vad som uppfattades som påförd blålera.

Påfallande för förhållandena i hela sektionen är att konstruktioner tycks saknas helt samtidigt som kul-

turlagern efter Söderköpingsförhållanden är ganska tunna. Troligen har det område sektionen omfattar saknat bebyggelse under medeltid och historiskt tid, och i stället använts till koltäppor eller dylikt. Att så varit fallet bekräftas också av bebyggelsens läge på Göta kanalkartan från 1813, se sid 56.

Sektion 2

Denna motsvaras av det område där bevarade kulturlager saknas på den undersökta nivån till följd av den ovan nämnda utbyggnaden av magasinet. Schaktet var här 1,7 m djupt utan att bevarade kulturlager påträffades. I botten av schaktet låg en bädd av kraftiga välbevarade stockar, som utgjort fundament till ovan nämnda utbyggnad. Huruvida bevarade kulturlager fanns under denna klargjordes aldrig.

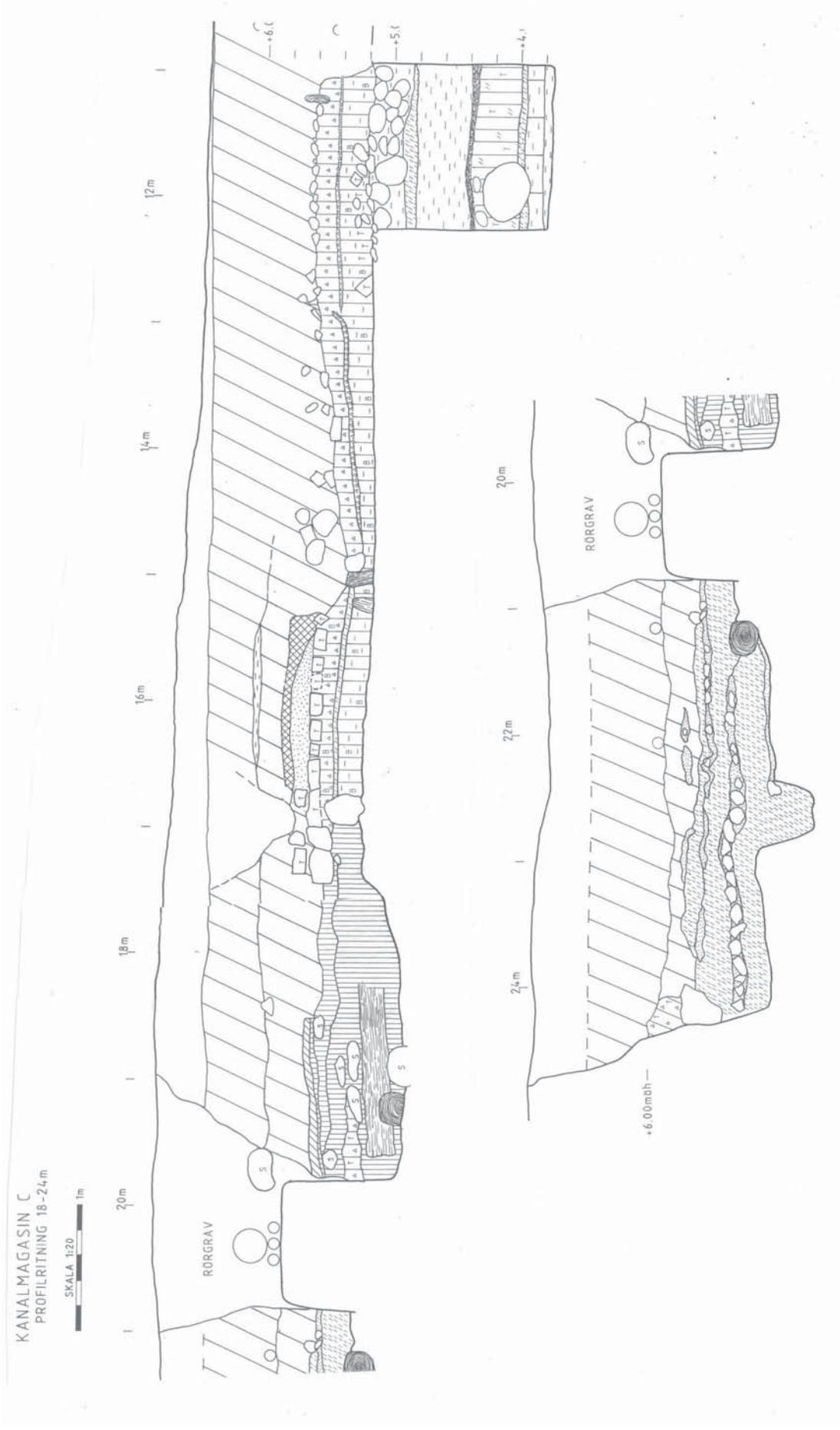
Sektion 3

Sektion 3 startar vid ca 11 m där kulturlagren återkommer efter störningen, nu med ett större inslag av konstruktioner. Här är schaktet inne på bebyggt tomtmark och vad gäller den östligaste delen, möjligen på gatumark. Sektionen avslutas vid 20 m, där ett stödben för kanalmagasinet har stört kulturlagerprofilen nära nog ned till schaktets botten. Samtidigt markerar denna punkt skiljet mellan tomtmark, inom f.d kv Forseman och gatumark, f.d Hamngatan.

Inom sektionen har schaktet varierande djup. Generellt har schaktet, liksom i övriga sektioner, grävts ned till 1,7 m under markytan. Två djupare schaktningar gjordes dock. Mellan 11 och 12,5 m är schaktdjupet 2,75 m (6,36 - 3,72 m ö h) Schaktdjupet motiverades av installationen av en VA-brunn på denna plats. Kulturlagerbotten påträffades här vid en nivå av 3,77 m ö h. För att nå under trästödet vid 20 m, grävdes schaktet här ned till 2 m djup (6,57 - 4,57 m ö h), på sträckan 17,5 till 20 m. (samma schaktdjup som i sektion 4).

Även djupet på de störda lagren varierade. Mellan 11 och 15,5 m gick störningen djupt. Här var de påförda lagret (lager 1) 0,8 - 1,2 m djupt. Längst i väster syns anläggning 6 (stenläggning) som den översta bevarade nivån. Längre mot öster går störningen djupare, så att hela anläggningsnivå 1 saknas. Upprivna stenar i profilen och enstaka kvarliggande stenar bildar här den fragmentariskt bevarade anläggning 2. Huruvida anläggning 2 och 6 ursprungligen hört ihop kan inte avgöras på grund av den dåliga bevaringsgraden. Krittipsfynd i anläggning 6 gör att denna sannolikt bör räknas till efterreformatorisk tid och den bebyggelse som revs för att ge plats för kanalen.

Ovanpå anläggningsnivå 1 låg i den östra delen av sektionen också ett i genomsnitt 0,3 - 0,5 m tjock om-

Figur 16. Profil över schaktet vid kanalmagasin C. Sektionerna 3 överst och sektion 4 nederst.

rört påfört kulturlager (lager 2). Detta lager, som uppenbarligen är påfört vid kanalbygget, innehöll bitvis rikligt med fynd av medeltida karaktär. Det är alltså troligt att lager 2 blivit omrört en gång (i samband med kanalbygget) och att lager 1 blivit omrört ytterligare en gång (i samband med bygget av magasinet).

I mitten på sektionen syns tegelgolvet och syllstenen till ett hus, anläggning 3. Huset är uppenbarligen samtida med de tidigare nämnda stenläggningarna och ligger på samma nivå som dessa. Ovanpå husets tegelgolv ligger ett tunt lager nästan ren sand (lager 5) och ovanpå detta ett rent brandlager (lager 3). Sand har i Söderköping ofta lagts på husgolven av dränerings eller städningstekniska skäl, vilket också verkar vara fallet här. Brandlagrets närmast bågformiga utbredning ovanpå huset tyder på att det avsatts i samband med att huset brunnit.

Under stenläggningarna (anläggning 2 och 6) vidtog ett lager gråaktig kulturpåverkad lera med inslag av kalkbruksrester och obrända djurben. Lagret är uppenbarligen ett normalt avsatt kulturlager med byggnadsavfall.

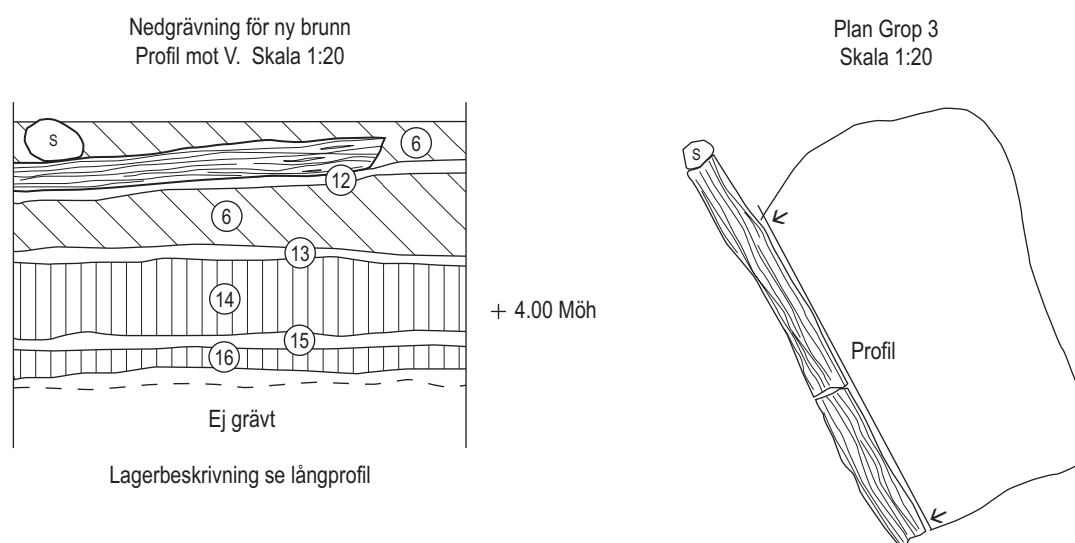
På samma nivå som tegelgolvet finns också, längst öster ut i sektionen, lämningar av bränt trä (lager 9). Möjligen representerar detta lager också bebyggelseämningar även om några sådana inte var synliga i plan. Lagret ligger i gränsen mot gatan, kanske har här funnits en bod eller ett plank som fallit in mot tomten när det brunnit. Under denna nivå finns ett lager barkflis och ris/pinnar vilket förmodligen på vanligt vis lagts ut som dränering.

Kulturlagertillväxten mellan de båda bebyggelsenivåerna är ca 0,3 m. Detta innebär att det i större delen av sektionen inte grävts tillräckligt djupt för att nivå 2 skall synas. Denna nivå är alltså synlig främst i nedgrävningen vid 11-12,5 m och i fördjupningen från och med 17,5 m. I nedgrävningen syns nivån i form av en kraftig stenläggning i flera lager, anläggning 13. I fördjupningen framkom en synnerligen välbevarad timrad husknut ovanpå en syllstock, anläggning 9. Denna markerar det maximala schaktdjupet i denna del av schaktet.

I nedgrävningen har en profil kunnat upprättas över ytterligare 1,1 m kulturlager. Inga konstruktioner eller anläggningsnivåer är synliga i denna profil. Tre sekvenser kulturlager om ca 0,3 m åtskiljs här av tunna rustbäddar och/eller barkflisnivåer. Kulturlagren gav ett relativt lerigt och urlakat intryck och innehöll mycket få fynd. Förmodligen representerar dessa lager ingen intensiv bosättning.

Sektion 4

Denna sektion ligger helt inom Hamngatans område. Kulturlagerföljden visar också enbart på gatuläggningar. Schaktdjupet var mellan 1,7 m och 2,2 m, djupast mot öster eftersom marknivån i slutet av schaktet kraftigt stiger. Fyllnadslagret, lager 1, som var strax under 1 m djupt bestod på denna sektion huvudsakligen av grus, sand och sten. Det omrörda kulturlagret, lager 2, var här ca 0,2 m tjockt. Nedgrävning i marken före detta lagrets påförande hade

Figur 17. Provgrop 3 i profil och plan. Profilen visar att kulturlagren börjar på en nivå av bara 3,70 möh.

Figur 18. Anläggning 15. Foto ÖLM.

ganska svårt skadat den översta stenlagda nivån av Hamngatan (anläggning 14) i profil.

Kulturlagertillväxten mellan Hamngatans båda stenlagda gatunivåer var ca 0,2 m. Gatunivå 2, (anläggning 15), är kraftigt markerad i profilen. Under denna påträffades endast kulturlager (lager 20) även om en antydning till ytterligare en gatuläggning fanns längst i öster (lager 21). Gränsen mellan gatan och tomtmarken markeras i anläggningsnivå 2 av en kraftig lång stock (anl 11).

Ytterligare en profil upprättades, den gällde provgrop 3 och var belägen intill trästödet.

Profilen visar att kulturlagren börjar på en nivå av bara 3,70 möh. Underst på profilritningen syns opåverkad blålera. Det understa lagret är dock snarare kulturinfiltrerad lera än ett rent kulturlager, varför botten kanske bör sättas till 3,8 möh istället. Detta är ändå en anmärkningsvärd låg nivå. Vid 3,8 möh finns ett träflislager, vilket säkerligen lagts ut för att dränera den fuktiga lågt liggande marken. Ovanpå detta följer två leriga kulturlager utan inslag av konstruktioner, båda har dock inslag av byggnadsavfall, lager 14 av tegelkross och lager 13 av kalkbruk. Högst upp i profilen ligger anläggning 12 som både över och

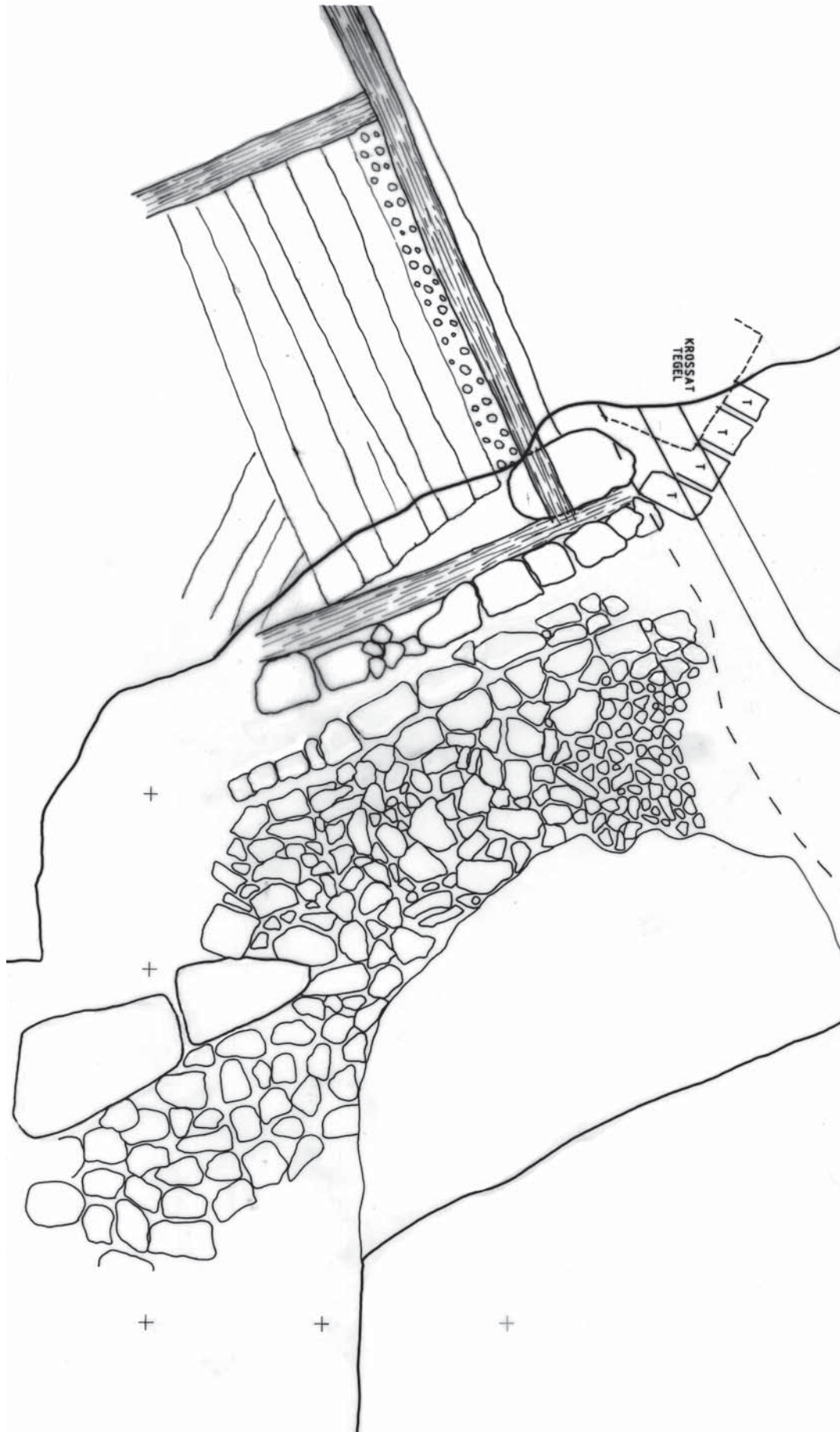
Figur 19. Hamngatans övre bevarade nivå, anläggning 14. Av bilden framgår hur tät och vällagd stenläggningen är, trots att stenstorleken varierar något. De lite större stenarna har alla platta översidor medan de mindre oftast är kullersten. I den vänstra ytterkanten av gatläggningen syns avvattningsrännan och strax intill denna grundstenen till trähuset anläggning 16, inne i den övergivna delen av kvarteret St:Iljan.

underlagras av ett rejält lager påförd blålera. Under anläggning 12 finns ett tunt barkflislager.

Hamngatan och kv St:Iljan

Schaktet i Hamngatan innebar en anslutning av VA från kanalmagasinet och till befintliga brunnar i nuvarande Hamngatan. Större delen av schaktet var stört av grävning för dessa brunnar. De bevarade kulturlagren var därför begränsade till den norra delen av schaktet. Detta kom sedan att utvidgas österut i två omgångar varvid bebyggelse från den rivna delen av kvarteret St:Iljan framkom.

Anläggningar kunde dokumenteras i fyra nivåer under de täckande, påförda och omblandade kulturlagren.

Figur 20. Hamngatans översta stenlagda nivå, anläggning 14. I direkt anslutning finns husgrunden till ett trähus på syllstockar, anläggning 16. Schaktets ursprungliga sträckning är markerad. Efter utvidgningen kom en betydligt större del av huset att friläggas. Konstruktionen har vilat på större stenar i hörnen, varav den sydvästra syns tydligt.

Figur 21. Husgrunden, anläggning 16, efter det att Hamngatans översta nivå tagits bort. Golvbrädor och stockverk syns tydligt. Foto ÖLM.

Nivå 1

På denna nivå framkom endast en anläggning. I schaktkanten dokumenterades slutändan av en tegelmur, (anläggning 15), som sträckte sig vidare ut från schaktet mot nordöst. Endast ett varv tegel samt grundstenar till detta var bevarade. Murens sträckning i schaktet var inte mer än ett par decimeter.

Murens läge gör att den måste vara yngre än den yngsta bevarade bebyggelse och gatunivån. Dateringen bör därmed sättas till tidigt 1800-tal eller senare.

Nivå 2

På nivå 2 framkom den stenlagda gata som tidigare påträffats framför kanalmagasinet, (anläggning, 14). Nivån motsvarar nivå 1 i kanalmagasinsschaktet. Gatans stenläggning var helt bevarad och synlig på en bredd av 2,4 m. På profilen över kanalmagasinsschaktet syns gatan i profil ända fram till trästödet, (vid 20 m i kanalmagasinsschaktet), vilket innebär att den haft en bredd av 4,8 m. Gatan var mycket väl-lagd och samtliga stenar var trots olika storlek exakt tillpassade till varandra. Storleken på stenarna varierade mellan 0,8 m (i två enstaka fall) och ned till 0,2 m. Vanligast var storlekar omkring 0,4 m. Längst i öster, intill tomgränsen mot kvarteret, fanns en tydlig avvattningsränna som bestod av svagt kantställda stenar.

Dikt an mot gatan låg en husgrund, (anläggning

16). Av husgrunden syntes en syllstock liggandes jäms med gatan, en syllstock som bör ha utgjort södra väggen samt en vinkelställd stock, vilken antagligen utgör en rumsindelning. I SV hörnet fanns en kraftig sten, vilken konstruktionen vilat på. Inne i huset fanns ett mycket fragmentarisk plankgolv bevarat. Plankorna kunde inte tas upp men var tillräckligt välbevarade för att kunna mätas individuellt på ritningen.

Nivå 3

Längst norr ut i Hamngatsschaktet framkom ytterligare en nivå med relativt dåligt bevarade träkonstruktioner mellan de två stenlagda gatnivåerna. Lämningsarna, (anläggning 17), består av en trästock som ligger på tvärs mot gatan. Bakom denna finns ett kol och sotlager kring en bevarade bräda. I kanten mot bebyggelsen i kv S:t Ilian finns en rad av lite större stenar.

Anläggningen fortsätter inte söderut. Den ligger också obetydligt högre än den undre stenlagda nivån av Hamngatan. Tolkningen är att man vid något tillfälle lagt ett trappsteg av trä ovanpå den stenlagda gatan och att detta trappsteg senare brunnit.

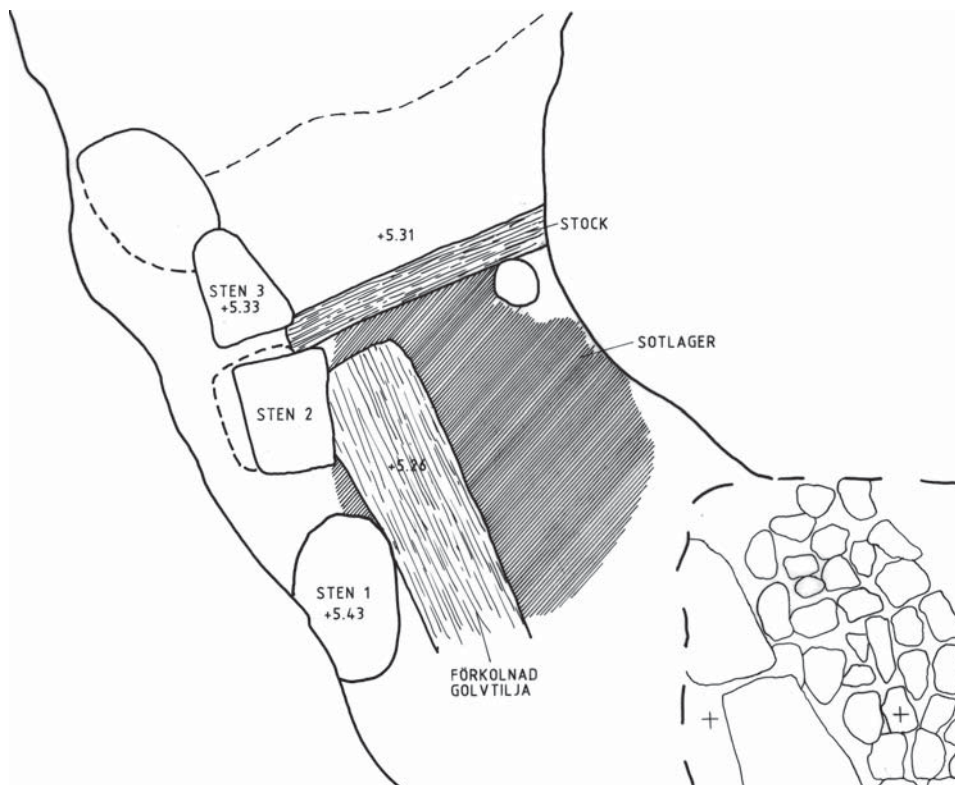
Nivå 4

Nivån utgörs av den undre stenlagda nivån av Hamngatan, (anläggning 18), samt grunden till ett stenhus, (anläggning 19). Nivån motsvarar nivå 2 i kanal-

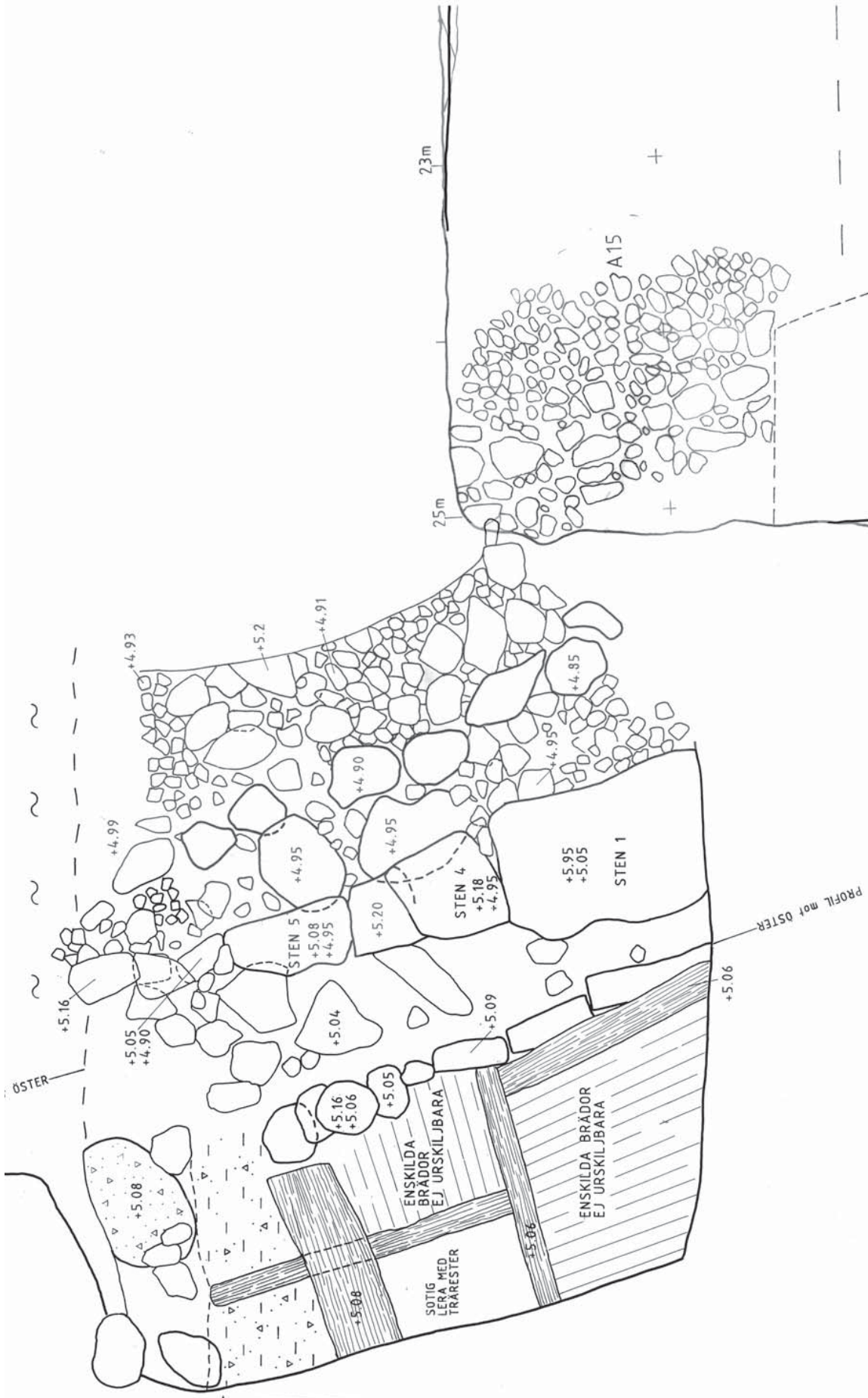

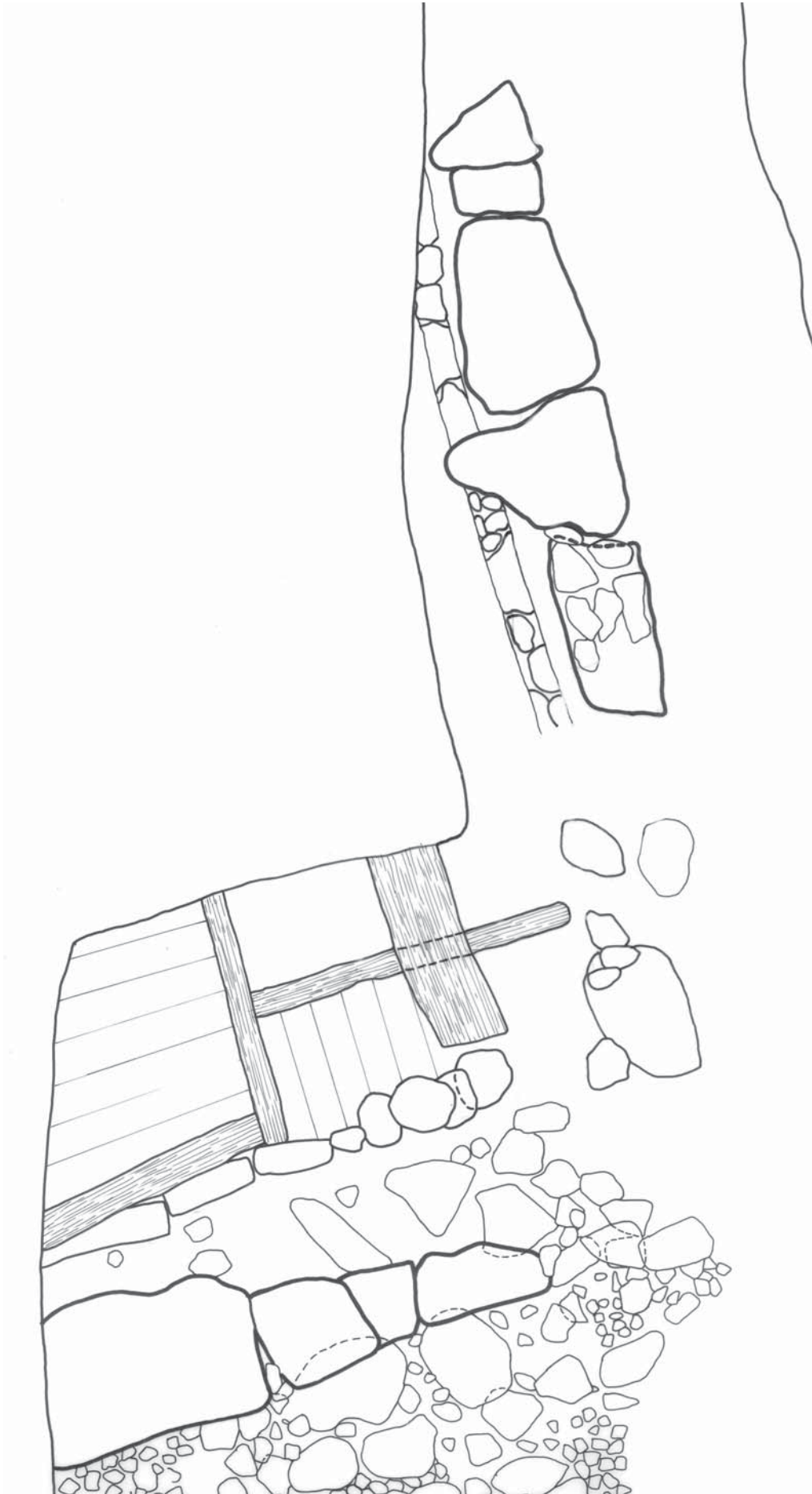
Figur 22. Bilden visar att anläggning 17 var anlagd direkt ovanpå den stenlagda gatan, (anläggning 18). Foto ÖLM.

Figur 23. Anläggning 17, vilken utgör nivå 3 i Hamngatan.

Figur 24. Hammgatans undre nivå. Anläggning 18. Gatans västligaste del var inte synlig i kanalmagasinsschaktet utan upphängades endast i profil. Rimmingen är upp-rättad innan schaktet utvidgades österut.

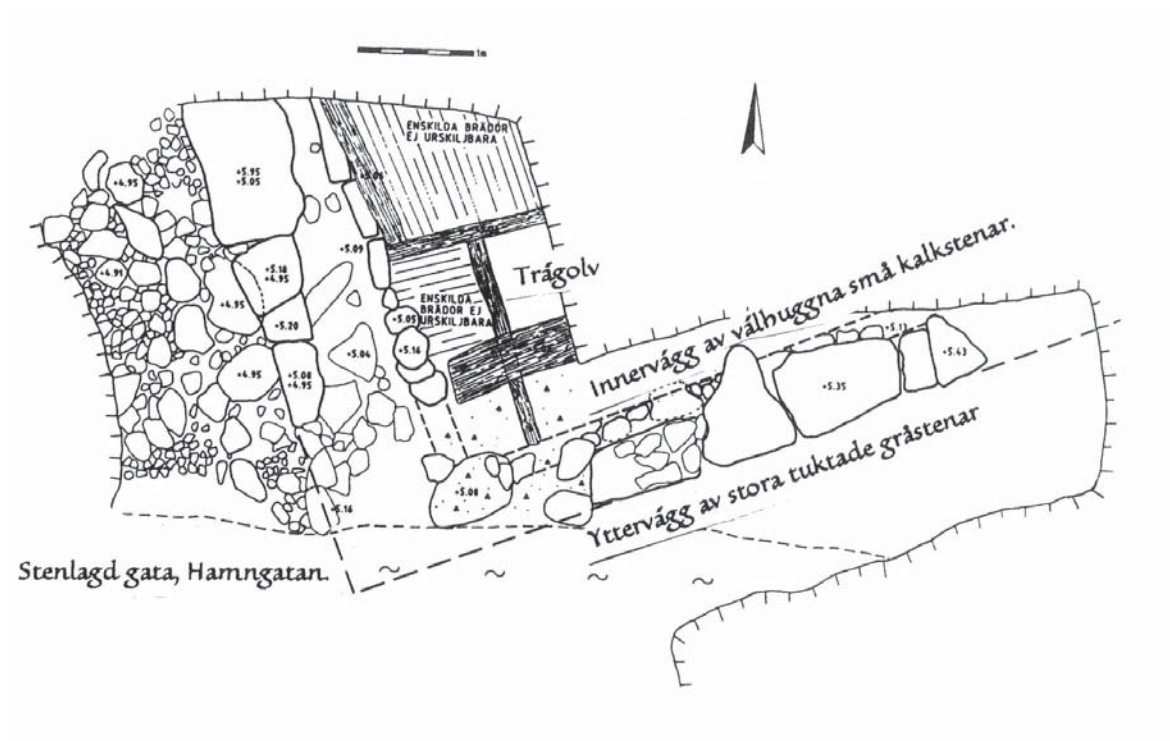

Figur 25. Grunden av ett stenhus, anläggning 19. Huset har dubbla vägglinjer, en med grövre sten på utsidan och en med formad kalksten på insidan. Sammanfogning av riming på sidan ovan och planen över univningen österut. Den yttre väggens sydvästra hörn ligger i det område som skadats vid den äldre VA-schaktningen 1989. Partiet är så litet att det inte observerades som anläggning vid detta tillfälle.

Figur 26. Hamngatans undre nivå, anläggning 18.

Figur 27. Tolkning av grävsituationen ur Hörfors 1996a. Skadan från det äldre VA-schaktet markerad med streckad linje.

magasinsschaktet och en del av gatan är synlig på ritningen över nivå 2 i detta schakt.

Endast en mindre del av gatans bredd kom att friläggas. Profilen över kanalmagasinsschaktet kom liksom vad gäller den övre gatunivån att visa att den haft en bredd av 4,8 m. Generellt var stenmaterialet i gatan oftast mindre än i den övre nivån och bestod till största delen av kullersten. I stora partier fanns emellertid också större sten (upp till 0,5 m stor).

I gatans gräns mot bebyggelsen fanns en rad med större stenar som höjde gatans nivå med ett par decimeter. Stenarna var dock olika höga, så att de på sätt och vis bildade en smal trappa, oklart varför. Troligen det ha att göra med en yttre konstruktion till det intilliggande huset.

Husgrunden, (anläggning 19), togs ursprungligen fram till en bredd av 2,5 m. I och med att schaktet förlängdes österut kom dock ytterligare en sträcka av 6 m av husets sydvägg att friläggas. Ursprungligen var det tänkt att en VA-brunn skulle placeras här och att denna del av husgrunden skulle tas bort. Efter ett samtal med kommunens ansvarige, Karl-Göran Ahlqvist, beslöts att en mindre brunn, skulle sättas in, varför husgrunden kunde sparas. Den kvarligger därför i sin helhet.

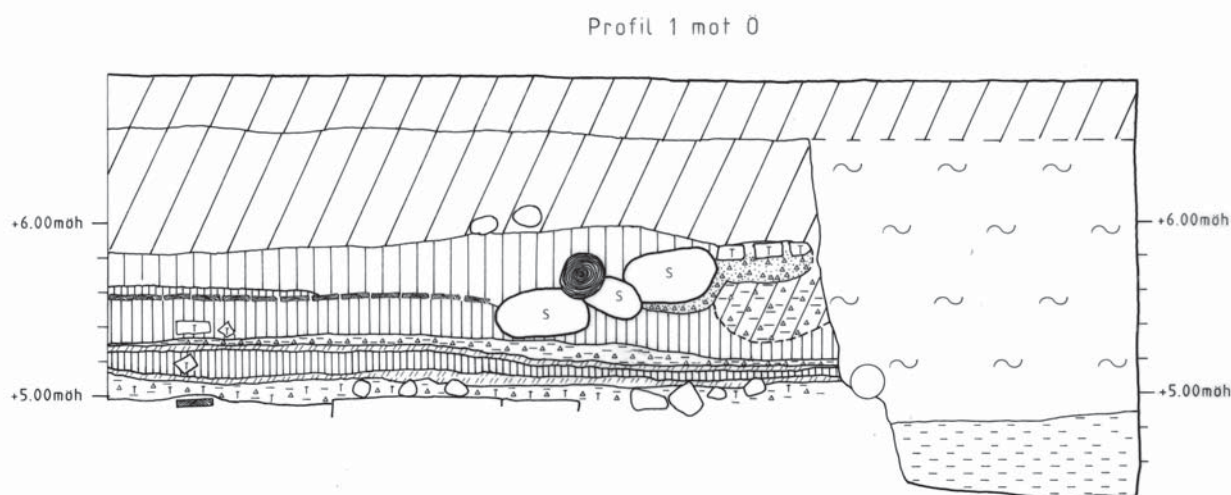
Husgrunden har en märklig konstruktion med dubbla vägglinjer. Ytterst finns en vägglinje av ca 1,0x0,5 m stor lätt tuktad eller utvald gråsten. Dessa är lagda i en mot sydväst sluttande nivå. Högst är de stenar som dokumenterades längst i norr respektive i öster, båda 5,45 möh. I själva sydvästhörnet av kon-

struktionen saknas sten, men de stenar i öst respektive norr som ligger närmast hörnet har båda en höjd på 5,08. Den västligaste stenen i den södra vägglinjen täcktes av en lager av mindre sten (ca 0,3 m i diameter), lagda i kalkbruk. Inga spår av kalkbruk fanns på någon av de andra stenarna. Avsaknaden av en sten (utrymmet räcker precis en lagom stor sådan) beror på en skada som tillkommit vid VA-schaktningen 1989. Det aktuella partiet är så litet och beläget i den nordligaste utkanten av ett långt VA-schakt upptaget detta år. Med tanke på hushörnets perifera läge i schaktet, släntning mm är det inte så märkligt att huset inte observerade vid denna grävning.

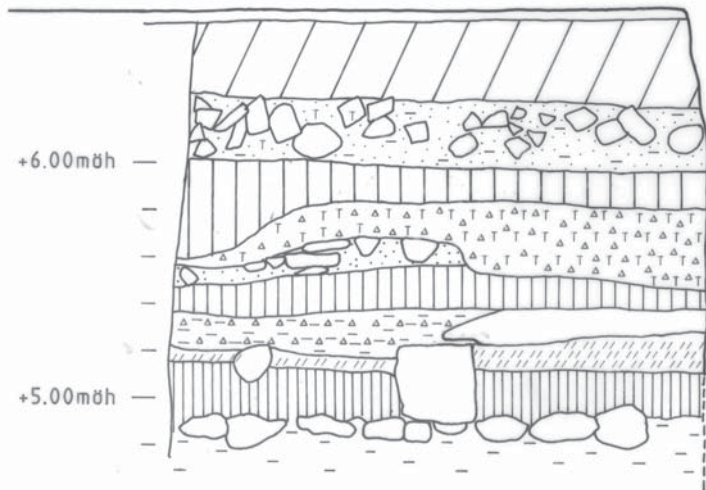
Innanför den yttre vägglinjen finns en spikrakt löpande vägglinje av limpformad kalksten. Den västra delen av denna låg på ett avstånd av 0,5 m från den yttre väggen och mellanrummet täcktes av enstaka gråstenar, medan den södra slöt dikt an mot den yttre vägglinjen. Även i den inre vägglinjen saknas delar i anslutning till det sydvästra hörnet. Själva hörnet är dock intakt och vägglinjerna ansluter till en lite större sten (0,8x0,5 m stor). I den sydligaste delen av den västra vägglinjen ersätts kalkstenarna av rundade 0,25 m i diameter stora gråstenar. Till skillnad från den yttre vägglinjen finns spår av kalkbruk på de flesta stenarna i denna inre linje.

Sannolikt har de två vägglinjerna utgjort varsin sida av en mur i skalmursteknik. Vilket innebär att de tillhört ett större stenhus.

Innanför vägglinjerna fanns ett brädgolv. Golvet bestod av brädor i två skikt, ett undre med stödstock-

Figur 28. Profil 1. Profilen utgör östväggen av det ursprungliga hamngatasschaktet före dess utvidgning.

Figur 29. Profil 2 över Hamngatsschaktet.

ar och ett övre med golvbräddor. Det övre skiktet var kraftigt påverkat av brand och till stor del förkolnat. Enstaka tegel och kalkbrukskross fanns på golvet, men ganska få fynd, huvudsakligen djurben. Golvet vilade på blålera.

Huset hade alltså, liksom trappkonstruktionen utanför, förstörts av brand. Staden har också brunnit flera gånger. Mest kända årtal är 1380, 1418 och

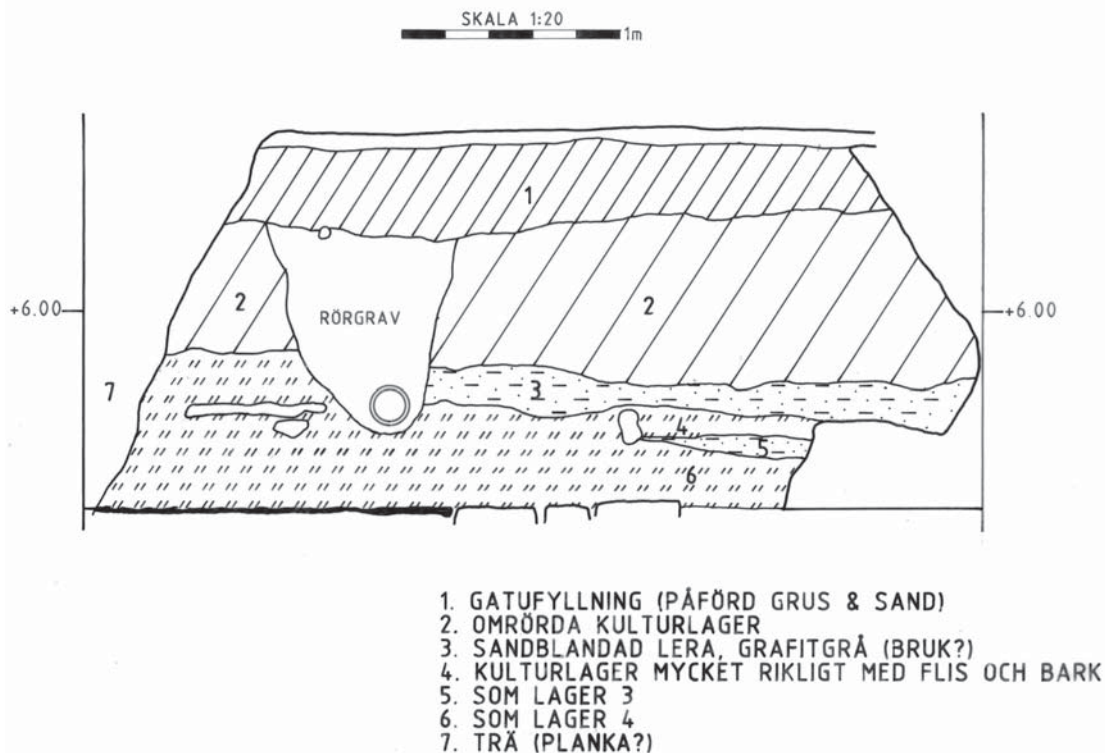
1565. Vid branden 1380 uppges att S:t Ilians kyrka, som ju måste ha legat i den absoluta närheten, skonats. Årtalet för branden är därför mer sannolikt 1418 eller 1565.

Profiler

3 profiler upprättades i Hamngatsschaktet. Profil nr 1 ritades i gränsen mellan gatan och husgrunderna i fd kv St:Ilian innan utvidgningen genomfördes och större delar av husen frilades. Profil 2 omfattar ett kortare stycke på motsatt sida schaktet. Profil 3 togs upp på nordsidan av det sista utvidgningschaktet och kom att ligga snett gentemot husgrunderna.

I profilen syns överst moderna påförda lager. Därefter ett 0,6 m tjock lager med omrörda kulturlager avsatta i samband med kanalbygget. Mitt i profilen syns husgrunden, anläggning 16 med trägolv och en syllstock. I hörnet finns också tre kraftiga stenar vilka konstruktionen legat ovanpå. Troligen har huset stått fritt från marken med de fyra hörnen upplade på samma vis. Ovanpå husgrunden finns ett 0,3 m tjockt kulturlager.

Intill den största stenen syns tegelmuren, anläggning 15, i direkt anslutning till husgrunden. Under

denna finns ett lager med tegelkross och bruk. Under husgrunden följer så ett 0,3 m tjockt kulturlager, ett lager med tegelflis och byggavfall samt två lager träflislager. I botten syns husgrunden, anläggning 19.

Profilen är tagen över tomtmark och avviker därför från profil 2 som är upprättad över gatumark på motstående sida av schaktet. Överst i profilen fanns det vanliga fyllnadslagret och asfalt. Direkt under detta fanns en eller möjligen två gatunivåer av kullersten. Detta lager var inte synligt i plan. Gatunivån har fått anläggningsnummer 24. Gatan var anlagd ovanpå de massor som avsatts i samband med kanalgrävningen. I detta fall bestod lagren både av omrörda kulturlager och byggnadsavfall i form av kalkbruk och krossat tegel.

Lagret har alltså ett direkt samband med en riven tegelbyggnad som stått i närheten. Gatan, (anläggning 24) är därför yngre än schaktmassorna från Göta-kanalbygget. Direkt under massorna från kanalbygget ligger den övre nivå av den stenlagda Hamngatan, anläggning 14. Denna är dock skadad i en stor del av sin sträckning.

Under gatan följer så ett 0,3 m tjockt kulturlager, ett lager med byggnadsrester, ett dräneringslager av träflis samt ytterligare ett kulturlager innan den lägre nivån av Hamngatan, anläggning 18 syns i profilen. Under denna gatunivå fanns ett lager blålera. Det går dock inte att avgöra om detta är kulturlagrens botten.

Profil 3 upprättades på norra sidan av det andra utvidningsschaktet och kom att hamna snett över bebyggelsefaserna i det före detta kvarteret St:Iljan. Under de sedvanliga sentida utfyllnadslagren och asfalten fanns ett tjockt lager omrörda kulturlager, 0,8 m. Detta motsvarar nästan den tjocklek som Jan Eriksson uppmätte alldeles intill 1979. De intakta orörda kulturlagren dyker upp på en höjd av 5,80. De

är 0,3 m tjocka ovanpå trähusgrunden, anläggning 16 som bara är synlig på en kortare sträcka.

Därunder följer ett 0,4 m tjockt närmast homogent kulturlager ned till husgrunden (anläggning 19). Av denna syns dels plankgolvet och dels en bit av skalmuren.

Fynd

Till följd av ett konsekvent användande av hackbord blev fyndmängden mycket stor och kom att uppgå till 654 fyndnummer. Detta omfattar både de omrörda och de intakta kulturlagren samt anläggningarna.

Fynden omfattar dels vad som kan karaktäriseras som rena massfynd. Främst keramik som utgör den särklassigt största fyndposten. Förutom massmaterialet finns ett relativt stort antal högstatusfynd och fynd som kan antyda en koppling till kyrklig miljö. Dessa beskrivs vart och ett för sig, medan massfynden redovisas mer statistiskt. Fynden är också av stort värde när det gäller dateringen av både de omrörda och de bevarade kulturlagren.

Förgyllda bronsföremål

Sammanlagt framkom 6 föremål med spår av förgyllning. Två av föremålen (639 och 640) tolkades som remändbeslag. Föremål 639 som slutar i en krok har förmodligen tillhört en bokrem. Här fanns fragment av en läderrem bevarade. Föremålet 640 kan lika gärna ha suttit på ett bälte som på en bok. Föremålet 652 är format som ett löv och har suttit som beslag på en kista eller en bok.

Föremål av detta slag kunde dels användas i damernas hår eller kläduppsättningar men har i detta fall sannolikt används för liksvepningar.

Figur 31. Förgyllda föremål. Från vänster ÖLM C4008:639, 640 och 652. Foto ÖLM.

Övriga bronsföremål

Till de övriga bronsföremålen räknas en synål med slaget öga och en inställbar ljushållare liknande en klassisk Skultuna ljustake fast i brons och inte mässing. Slutligen hittades ett mynt, en tvåöring från 1881.

Figur 32. Föremål C4008:558. Foto ÖLM.

Samtliga bronsföremål utom ett kommer från den östligaste delen av kanalmagasins-schaktet (17-24 m). Alla utom en av de förgyllda nålarna kommer från intakta kulturlager mellan nivå 1 och 2. Föremålet 634 kommer från motsvarande lager i Hamngatans, profil 2. De är alltså avsatta i de kulturlager som bildats ovanpå den undre bebyggelsenivån. De borde därmed vara avsatta före eller under stadsbranden 1418. Nålen 638 hittades i de omrörda lagren i

samma del av schaktet. Myntet hittades i anläggning 2, stenläggningen i nivå 1. Eftersom dateringen på myntet är långt yngre än anläggandet av kanalen måste det vara avsatt långt senare och ändå kommit att passera alla kulturlagren, sannolikt i samband med uppförandet av utbyggnaden på magasinet.

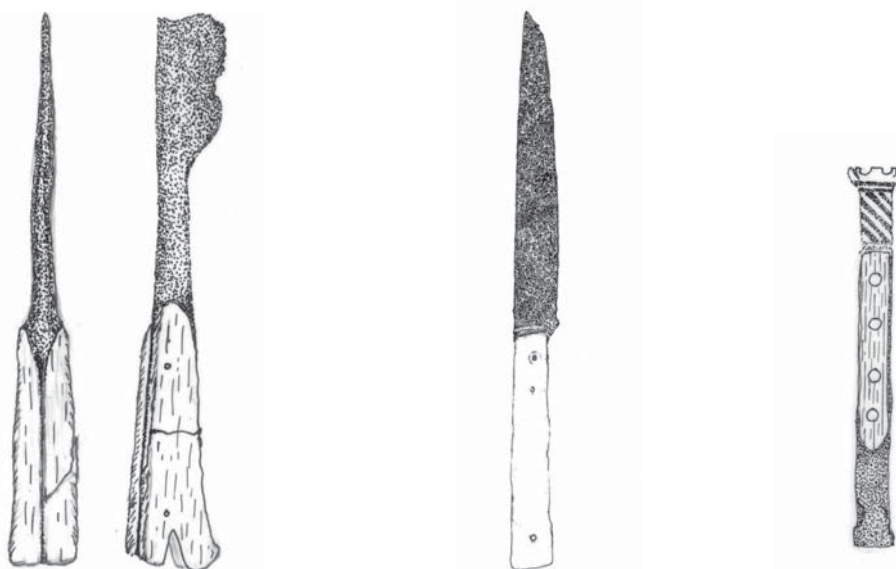
Järnföremål

Järnföremålen omfattar 69 poster. Av dessa kan 48 poster anses vara rent massmaterial. 22 poster omfattar mer eller mindre modern spik ofta mellan 2 och 8 stycken per post. 6 fynd omfattar hästkosömmar, samtliga av yngre typer. 9 poster är fragmentariska obestämbara föremål. Ytterligare 11 poster består av övriga föremål som nitar, märflor, järntråd och tenar. Materialet är relativt jämt fördelat mellan de omrörda och intakta lagren på alla nivåer.

Verktyg

11 föremål har klassats som verktyg. Sex av dessa är knivar av olika slag medan övriga är två punsar, en nyckel, en syl samt ett obestämt verktyg.

Tre av knivarna drar till sig extra uppmärksamhet. Kniven 4008:647 för att den har ett välbevarat skaft bestående av två pånitade triangulära träbrickor. Skaftet är avbrutet på mitten. Kniven 4008:653 är helt intakt med ett ornerat skaft av horn. Orneringen består av punsade nedsänkningar vid nithålen. Kniven är spetsig och smal och troligen en matkniv snarare än avsedd som vapen eller trähantverkskniv. Kniven 4008:654 har varit ett praktföremål. Knivens eggdel är idag helt avbruten. Skaftet består dels av ett pånitat träskafte. Nitarna är relativt stora och av

Figur 33. Föremålen C4008:647, 653 samt 654. Teckningar Thomas Berglund.

koppar. Skaftets avslutning är av koppar och ornerat i vridna vulster och avslutat i en krona. Även denna kniv torde ha varit en matkniv. De övriga tre knivarna var alla av vanlig slidknivstyp.

Kniv 654 framkom på tegelgolvet till husgrunden, anläggning 3 och bör dateras som denna. Kniven 653 hittades strax utanför vid framrensningen av stenläggningen, anläggning 2 och bör ges en liknande datering, ca 16-1700. Slidkniven föremål 641 påträffades i lager 16 i kanalmagasinsschaktet och bör vara äldre än 1500-tal. Övriga knivar påträffades i omrörda lager och kan ha vilken datering som helst.

Användningen av de övriga verktygen är i samtliga fall osäkra med undantag av utom nyckeln. Föremålet 97 liknar en puns men är väl grov i botten. En alternativ användning borde vara som sprint till exempel vid koppling av vagnar. Det andra föremål som registrerats som puns, 129 har ingen alternativ användning. Båda är hittade i omrörda lager i kanalmagasinsschaktet. Nyckeln är hittad i gatan precis utanför husgrunden anläggning 19 och hör med stor sannolikhet till huset. Verktyget 582 låg på golvet i samma hus. Det har en del av ett träskaft bevarat. Det har registrerats som en syl men skulle lika gärna vara en avbruten kniv. Föremålet 642 slutligen är uppenbarligen ett verktyg men användningen är osäker. Sannolikt är det en syl. Också den kommer från omrörda lager.

Övriga järnföremål

Övriga järnföremål är av blandad art. Här ingår ett vapen, hästuprustning och beslag av olika typ.

Det enda vapenfyndet utgjordes av en pilspets till ett arborst. Dessa brukar delas in i två huvudtyper.

Figur 34. Föremål C4008:646 s k dalpil. Foto ÖLM.

Dels kortare vridna spetsar med holk vilka brukar associeras med reguljära arméstyrkor och de längre smalare pilspetsarna som brukar associeras med bondestyrkor. Dessa brukar kallas dalpilar och ingår också i landskapets Dalarnas vapen. Exemplet från kanalmagasinet är en typisk dalpil. Typen av pil användes under lång tid och är daterbar mellan 12-1700-tal.

Hästuprustningen utgjordes förutom av de tidigare redovisade hästkosömmarna av en betselring (4008:435) och en hästsko (4008:632). Hästskon är av senmedeltida typ och dateras i engelskt material till 14-1500-tal (typ 4 Clark 1995 sid 96-98).

Hästuprustningen borde stamma från gatumiljön, men gör det inte. Betselringen stammar från de omrörda kulturlagren och hästskon från stenläggningen på gården i den övre bebyggelsenivån. Detta innebär att betselringen möjligen kommit från gatan längre norr ut men att hästskon tyder på att man skott hästar vid något tillfälle på bakgården till huset, anläggning 3 under 14-1500-tal vilket är rimligt både placerings och dateringsmässigt.

Dalpilen kommer från det undre kulturlagret i östligaste delen av kanalmagasinsschaktet och tyder på stridsaktiviteter i samband med stadsbranden 1418.

Beslag av olika typer förekom i åtta fyndnummer. Fyra av dessa var så fragmentariska att de förts till massmaterialet. De här redovisade har suttit på skrin eller askar utom föremålet 437 som är ett beslag och gångjärn till en dörr.

Glas

Sammanlagt 82 fyndposter består av glasskärvor av olika slag. Det sammanlagda antalet skärvor som hittades uppgick till 93 stycken.

Det vanligaste fyndet var fönsterglas, som till övervägande delen var av relativt modernt snitt. Många av skärvorna var glaspestangripna trots att de utseendemässigt var relativt moderna. Sammantaget utgjorde fönsterglas 45 poster.

10 av fönsterglasfynden bedömdes vara av medeltida slag. Glastypen kallas trekantsglas eftersom de hela bitarna är pyramidformade. De är sällan mer än ca 4-5 cm i basen och 2-3 cm höga. I kanterna finns ofta spår av retuscher som åstadkommit när bitarna tryckts in i blyinfattning. Ingen av bitarna från kanalmagasinsschaktet är hel, men flera visar tydliga kantretuscher.

Den första kända tillverkaren av fönsterglas fanns i Stockholm på 1400-talet.

Men under hela medeltiden var glasfönster mycket exklusivt och reserverat för byggnader med hög social status.

Samtliga medeltida glasskärvor utom två är hittade i de omrörda lagren i den östligaste delen av kanalmagasinsschaktet och bör härstamma från ett hus som legat i kanalområdet rakt ovanför den plats där glaset påträffades. De övriga två bitarna hittades vid framrensningen av anläggning 2 (stenläggning i nivå 1).

Fönsterglasat i övrigt är med få undantag hittat i de översta omrörda kulturlagren i kanalmagasinsschaktet. De enda undantagen är tre skärvor. En hittades i husgrunden, anläggning 19 och ytterligare två i bevarade kulturlager.

21 poster fynd kom från dryckeskärl. I de flesta fall av relativt enkel utformning men två av skärvorna har tillhört dryckesglas av 1500-talstyp.

Passglaset var avsett att passa runt bordet. De påsmälta strecken visade hus mycket det var lämpligt att dricka varje gång.

Fragmenten av dryckeskärl har exakt samma fördelning som fönsterglasat. Med tre undantag kommer samtliga skärvor från omrörda lager i den östligaste delen av kanalmagasinsschaktet. Dessa tre påträffades likaså i östra delen av schaktet men i de intakta kulturlagren mellan de översta bebyggelse-skiten. Till exempel den blå skärvan ovan (ÖLM C 4008:522).

Nio fyndposter har klassats som buteljglas. Samtliga är av yngre typer från 18- och 1900-tal. Dessa kommer i samtliga fall från de övre omrörda lagren liksom de sju fyndposter som klassades som övrigt, dvs glasskärvor som inte kunnat funktionsbestämmas.

Keramik

Keramiken dominerar fynden totalt. 406 av totalt 654 fyndposter består av keramik. Materialet domineras stort av yngre rödgods (BII-gods) som står för hela 305 av dessa fyndposter. Allra vanligast i denna grupp är det klarglaserade godset som i fyndmaterialet består av 204 poster.

Keramiktyper

A-gods eller äldre svartgods saknas fullständigt i materialet. Däremot förekommer 8 skärvor BI:1-gods eller yngre svartgods. Det yngre svartgodset ersatte tillsammans med äldre stengods (C1) och äldre rödgods under 1200-talet det äldre svartgodset. Det användes sedan under större delen av medeltiden.

Fördelningen av de fåtaliga svartgodsskärvorna visar att de flesta, fem stycken, förekom i de omblandade lagren. Av de tre återstående hittades en i de översta bevarade kulturlagret, en i den mellersta

Figur 35. Exempel på yngre svartgods (BI:1-gods) med S-svängd mynningsprofil (ÖLM C4009:486). Foto ÖLM.

bebyggelsenivån och den sista på den undre nivån av Hamngatan.

Det yngre rödgodset introducerades under 1300-talet och var till en början importgods. En svensk tillverkning anses ha kommit igång under senmedeltid. Godset tillverkades under mer än 500 år och dominerar vanligtvis liksom i det aktuella fallet, fyndlistorna vid stadsgrävningar. Till en början var glasyren oftast grön och relativt grovkornig. Under 15 och 1600-tal tillkommer dekorerings med vitlera. De klarglaserade kärlen som är vanligast producerades under hela tiden. I början av 1800-talet med mycket mörk nästan svart glasyr.

En relativt stor andel av godset saknar helt glasyr och kallas då BII:3. Detta beror antingen på att glasyren fallit bort eller att det rör sig om delar av kärl som inte glaserades som fötter och skaft till trefotsgritor. I kanalmagasinsmaterialet har 49 skärvor registrerats som BII:3. Trots att man skulle kunna förmoda att ett sådant material skulle vara jämt spritt i lagren kommer samtliga skärvor utom en från de omrörda lagren. Denna sista var ett skaft till en gryta och hittades på tegelgolvet, anläggning 3.

De klarglaserade skärvorna dominerade i alla nivåer och anläggningar, i kraft av sitt stora antal, 202 stycken. Den övervägande delen, 124 skärvor, kom från de omrörda lagren medan övriga 78 kunde knytas till intakta lager och anläggningar. I de övre intakta kulturlagren fanns 18 skärvor, i de mellanliggande 7 stycken, och i de understa kulturlagren hittades 28

Figur 36. Exempel på klarglaserade kärl, botten av en kanna (ÖLM C4008:150). Foto ÖLM.

stycken. Nio skärvor kunde knytas till anläggning 2, en stenläggning på den översta bebyggelsenivån och lika många till anläggning 6 vilken också var en stenläggning. En skärva hittades i trätrappan, anläggning 17 och ytterligare 6 stycken påträffades vid framrensning av husgrunden anläggning 19.

Senare typer av yngre rödgods som kärl med vitlersdekor och vitlersengobe förekom i 44 respektive en enda fyndpost. Även här dominerade skärvorna från omrörda lager stort. De omfattar 31 av de vitlersdekorerade skärvorna och den enda med engobe.

Figur 37. Silkärl (?), ÖLM C 4008:120. Foto ÖLM.

Av de skärvor som hittades i de intakta kulturlagren och anläggningarna kunde alla utom 1 hänföras till den översta kulturlagernivån. Tre skärvor framkom i de översta intakta kulturlagret och fyra hittades vid framrensningen av stenläggningen, anläggning 2 i den översta nivån. 1 enda skärva framkom på de undre nivåerna, i anläggning 19, en husgrund. Typen av keramik visar därmed en klar knytning till de yngre fyndsammanhangen i schakten, vilket också kunnat förväntas.

Ytterligare en kategori keramik utgörs av C-gods, det vill säga stengods. Den uppdelas i CI eller nästanstengods och CII, äkta stengods. Den första typen kommer redan i mitten av 1200-talet och ersätts av den senare under 1300-talet. Godset är importerat huvudsakligen från dagens Tyskland och höll redan under 1300-talet lika god kvalitet som motsvarande keramik gör idag.

I materialet finns endast fem skärvor CI gods och 21 skärvor CII. Av CI skärvorna var två hittade i omrörda lager, En skärva i den övre bebyggelsenivån och två i den undre.

CII godset fördelas på ett liknande sätt. Nio skärvor från de omrörda lagren, fyra från den övre bebyggelsenivån och resterande tio från den undre bebyggelsenivån. De relativt fåtaliga skärvorna visar i båda fallen en tydlig tendens att ligga i de äldre fyndsammanhangen.

Fajanskeramik började dyka upp i Sverige på 1600-talet och tillverkades här från och med Rörstrands grundande 1726. Porslin började införas från Kina genom Ostindiska kompaniet på 1700-talet. I materialet från kanalmagasinet finns 19 skärvor som klassats som fajans medan porslin saknas. Samtliga skärvor kommer från de omrörda och påförda lagren.

Kärlanvändning

Ingen noggrann genomgång av materialet har gjorts i detta syfte, men av fyndlistan framgår att de en största delen av de funktionsbestämda skärvorna kommer från trefotsgrytor, minst 32 sådana har registrerats. En anledning till detta är säkert att trefotsgrytan har flera lättigenkännliga element som rörskaft och fötter som inte förekommer på annan keramik.

14 skärvor har registrerats som delar av fat. Huvudsakligen mynningsbitar med flata botten. Ett stort antal fat skulle säkert framkomma vid en noggrannare genomgång.

Endast sex skärvor har bestämts tillhöra kannor. I två fall har identifieringen gjorts med hjälp av hänklar. I övrigt är kannor mycket svåra att bestämma utifrån ett hårt fragmenterat material som det aktuella. Gruppen borde utgöra en betydligt större andel av den samlade keramiken.

Slutligen har ett silkärl, ett litet salvkrus och en kopp identifierats.

Rörskافت till trefotsgrötor

Rörskافتen till trefotsgrötor har undersökts och kunnat dateras kronologiskt bland annat för nordtyskt material, vilket används i Elfwendahl 1999. (Elfwendahl 1999 s 47). I materialet finns tio rörskافت registrerade och nio av dessa är tillräckligt välbevarade för att kunna typbestämmas enligt Elfwendahls schema.

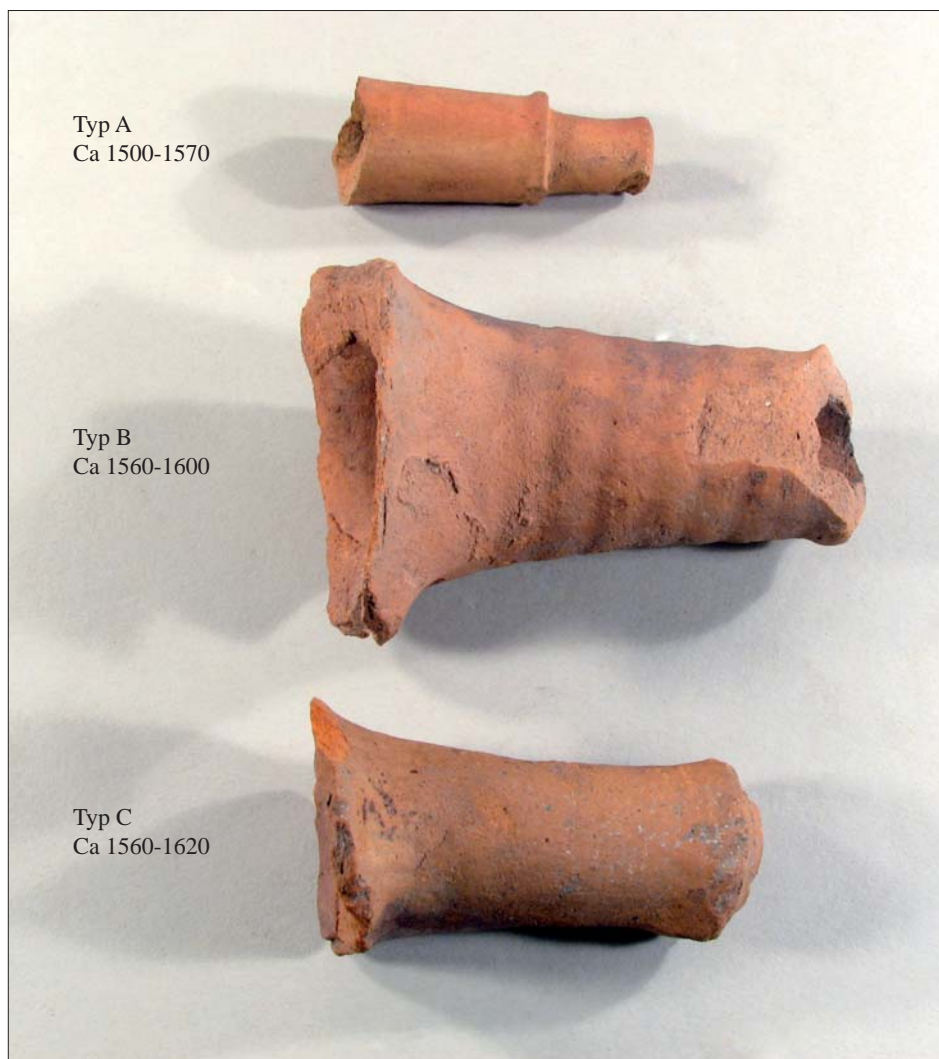
Samtliga skافت hör till de tre äldsta typerna A, B och C daterbara från tidigt 1500-tal till strax efter

1600.

Sammantaget hörde två rörskافت till typ A, fyra till typ B och ett till typ C. Samtliga tillhör alltså de tre äldsta av de 10 redovisade typerna och kan dateras till tiden före 1620. Rörskافتen är alla utom två hittade i de omrörda lagren. Ett skافت (ÖLM C 4008:59) är hittat på stenläggningen, anläggning 6, som tillhör det yngre bebyggelsesiktet. Medan skافتet ÖLM C 4008:133 är påträffat i det undre kulturlagret. Båda dessa tillhör typ B.

Deglar, glaserat tegel, kritpipor och kakel

Samtliga fyndkategorier är mycket små. Degelfragmenten och kakelfynden inskränker sig till en enda respektive två fyndposter. Kritpipsfragment och fragment av glaserat tegel finns i åtta poster vardera. Samtliga föremål utom ett är påträffade i de påförda övre lagren. Tegelfragmentet ÖLM C 4008:595 påträffades i det översta intakta kulturlagret i Hamm-

Figur 38. Exempel på rörskافت. Daterade från tidigt 1500-tal till ca 1620. C4008:23, 620 och 391. Foto ÖLM.

Figur 39. Bennål och ornerat beslag. (ÖLM C 4008:319 och 320). Foto ÖLM.

gatan. Kritpipor hör hemma i tidig efterreformatorisk tid, 16- och 1700-tal.

Ben trä och skal

Till följd av det omfattande fyndmaterialet togs det stora benmaterialet inte tillvara annat än i undantagsfall. Det utgjordes på vanligt vis av stora mängder slaktavfall. Däremot framkom i två fall föremål av ben, dels en nål ÖLM C 4008:319, och dels ett ornerat beslag, ÖLM C 4008:320. Båda föremålen fanns i lager 11, ett lager ren sand och grus lagt ovanpå tegelgolvet, anläggning 3. De kan med säkerhet kopplas dit.

Bevarade medeltida träföremål är relativt vanliga i Söderköping. I kanalmagasinsmaterialet har dock endast två föremål kunnat tillvaratas. Båda kan enkelt funktionsbestämmas. Det ena är en relativt kraftig slagklubba (ÖLM C 4008:631) medan det andra är en krok som varit fastsatt i väggen och avsedd att hänga

Figur 40. Slagklubba (ÖLM C4008:631). Foto ÖLM.

kläder eller föremål på (ÖLM C 4008:630). Båda föremålen är påträffade i den mellersta intakta kultur-lagernivån i Hamngatsschaktet, alltså mellan husen, anläggning 16 och 19.

Ett föremål som tyder på lyxkonsumtion är den bit av ett ostronskal som påträffades. Ostron måste importeras söder- eller västerifrån. De kräver snabba transporter eftersom de snabbt blir dåliga och ger upphov till magsjuka. På grund av det höga pris som en sådan maträtt betingar var ostronätande en utpräglad lyx. Något som bland annat visade sig vid ett provstick vid murarna till Linköpings slott där ett lager av blandade ostronskal och sönderslagna franska vinbuteljer framkom. Ostronskalet framkom i de blandade kulturlagren i östra delen av kanalmagasinschaktet på samma sätt som många av de andra högstatusföremålen.

Övrigt

I 21 fall påträffades 22 fragment av flintor. Flintbitar användes under den aktuella perioden dels för eld-slagning och dels för samma syfte i bössor. Inga av de aktuella flintorna kan säkert sägas vara det ena eller andra. Flintorna låg huvudsakligen i de påförda lagren, men två föremål vardera hittades i det övre, mellersta och understa kulturlagernivån.

Tio poster innehöll slag. Samtliga slaggbitar är små och anonyma. I ett fall rör det sig om fluten kompakt slag, de andra är lätta och små fragment. Två bitar låg i det undre kulturlagret och en i det mellersta. Övriga var från omblandade lager.

Ett obestämbart föremål i nystanform var av obestämbart vitmetall. På den undre gatnivån av Hamngatan hittades ett hasselnötsskal. Två obestämbara föremål av läder härstammar från tegelgolvet, anläggning 3, respektive från det mellersta kulturlagret under detta.

Slutsatser

Etablering av tomterna

Kulturlagren i området sträcker sig ned till en nivå av 3,60 meter över havet. Detta innebär att bebyggelsen knappast kan tillhöra den äldsta i staden då denna nivå inte bör ha frilagts förrän en bit in på 1200-talet. Fyndmaterialet innehåller också mindre mängder äldre fynd, och då främst keramik. Detta stämmer väl överens med en bebyggelse som försiktigt etableras under 1200-talet men som fyndmässigt domineras av senmedeltid och tidig efterreformatorisk tid.

Bebyggelsen ligger i två distinkta lager. Den understa bebyggelsenivån vilar på ett metertjockt kulturlager som inte innehåller några bebyggelserester. Materialet talar för att den undre bebyggelsenivån är den som förstördes av stadsbranden 1418. Kulturlagren under denna bebyggelse bör då vara från perioden 1200-talets mitt och fram till att en mer fast bebyggelse etableras.

Den övre bebyggelsefasen torde ha etablerats efter stadsbranden 1418. Den ligger (liksom den undre bebyggelsefasen) kvar med samma läge som stadskartan från 1813 visar. Därmed verkar det som att bebyggelsen är densamma även om enskilda hus bytts ut. Den bevarade yngsta nivån är dock inte den bebyggelse som revs 1813. De på-ningar som slagits ned visar att åtminstone ytterligare en bebyggelsenivå funnits, men grävts bort.

Bebyggelsens identifiering

Vad gäller bebyggelsen i kv S:t Ilian ger dock kartan ingen hjälp med placering av husen. De husgrunder som påträffades låg dock i sydvästra hörnet av den mittersta av de tre kyrkotomterna i den norra delen av kvarteret. Den aktuella tomten har inget nummer på kartan men ligger mellan tomterna 2 och 2. Även här visade sig bebyggelsen ligga på samma ställe under båda bebyggelsefaserna. Skillnaden ligger i att det undre huset var ett påkostat stenhus i skalmursteknik medan det yngre var ett mer vanligt trähus.

De påträffade bebyggelseresternas läge går alltså att identifiera med den bebyggelse som anges på kartan från 1813. Bebyggelsen i kanalmagasinsschaktet motsvaras på kartan av bebyggelsen på tomt O. Huset ligger här längs med gatan på tomtens hela bredd. Den smala tomten sträcker sig sedan mot väster. Gårdsplanen bör ha varit stenlagd, vilket motsvaras av de stenläggningar i olika nivåer som också påträffades väster om huslämningarna. Eftersom den västligaste delen av tomten inte vetter mot någon gränd bör den ha varit lämplig för odling, något som också

Figur 41. Närbild av de för avhysning aktuella tomterna i kanalmagasinsområdet.

bekräftas av att kulturlagren var betydligt tunnare och mindre fyndrika i denna del av Hamngatsschaktet.

De omvända kulturlagren

Själva kanalen ligger idag i norra delen av det område som löstes in 1813. Det utgrävda området ligger inom det inlösta området, i dess sydligaste del. Den stående bebyggelsen revs och en del av husen återanvändes i fattigområdet runt Drothems kyrka där bland annat Lottagården och Olle Jonssons hus på Drothems-gatan består av flera mindre hus som satts samman. De underliggande kulturlagren i själva kanalrännan användes till att skapa en högre kanalbank söder om rännan. De kastades därmed över de existerande kulturlagren under den rivna bebyggelsen i södra delen av området. Mest massor direkt söder om kanalrännan och avtagande söderut. Kanalmagasinen är byggda i den relativt kraftiga sluttning som uppstod. Eftersom kanalen byggdes med manuell arbetskraft för det antas att jordlagren inte fördes längre bort än vad som var nödvändigt. De omrörda kulturlager som påträffades vid den aktuella undersökningen bör därmed ha sitt ursprung i området direkt norr om det område där de påträffades.

De omrörda, eller snarare påförda kulturlagren var betydligt fyndrikare än de intakta lagren, särskilt vad

gäller den allra östligaste delen av kanalmagasins-schaktet. I denna del låg ju också, den norr om schaktet, liggande bebyggelsen utefter gatan. Längre in i dessa kvarter har det varit gårdsplaner och odlingar och fyndmängderna är därmed betydligt mindre. Fyndens läge talar också för att det mesta av de påförda lagren har kastats direkt söderut och därmed är representativa för den bebyggelse som funnits direkt norr om det område där de hittats.

Placeringen av St:Iljans kyrka

Detta får betydelse för resonemanget gällande placeringen av St:Iljans kyrka. En sammanslagning av St:Iljans och St:Laurentii församlingar diskuterades redan 1523 (Broberg/Hasselmo 1978 s 12). År 1525 nämns endast en präst, vilket kan tolkas som att sammanslagningen genomförts (samma källa samma sida). Kyrkan förstördes sedan i den stora stadsbranden 1567 och kom till skillnad från St:Laurentii inte att återställas. Tomten lär ha stått som ruin in på 1700-talet då den bebyggdes igen. Kyrkan var lokaliserad i norra delen av Bergskvarteret, exakt var är idag okänt. Att det smala kvarteret med samma namn som kyrkan i sin nordligaste del hade tre kyrkotomter tyder dock på att den bör lokaliseras dit. Vid grävningen av Göta kanal kom den nordligaste av de tre tomterna att beröras. Ingen dokumentation gjordes men en passus i prosten Stenkulas komplement till Per David Widegrens östgötadeskrivning (Widegren 1829) beskrivs att man grävt bort skelett i tre nivåer och att en byggnad av timmer i korsvirke tagits bort. Vid detta borttagande framkom ett antal tydligt kyrkligt anknytbara föremål som delades mellan de olika arbetsledarna.

Ytterligare skelett (ett par lårben) framkom i själva kanalen 1995 när denna var tillfälligt torrlagd över vintern. Benen lämnades till polisen som lät ¹⁴C-datera dem. Svaret visade att skelettet tillhört en person som dött omkring 1520 (muntlig uppgift från östgötapolisen). Den döde bör med stor sannolikhet ha begravts på St:Iljans kyrkogård, som då ännu fanns kvar.

Platsen för fyndet var i den tomma kanalen direkt norr om Östra kanalmagasinet, alltså på den nordligaste av de tre kyrkotomterna i det före detta kvarteret St:Iljan, samma plats som också pekades ut av prosten Stenkula. Om detta stämmer så bör det innebära en påverkan på kulturlagren kring både Hamngatan och kanalmagasins-schaktet vad gäller fyndkvälite och närvaro av kyrkligt anknytta föremål.

De fynd som främst skulle kunna tyda på en kyrklig anknytning i fyndmaterialet är de förgyllda bokbeslagen och liksvepningsnålarna. Dessa framkom dock inte som förväntat, med undantag för den ena

nålen, i de påförda lagren längst österut i kanalmagasins-schaktet, istället kom de alla fram i de kultur-lager som överlagrade det undre bebyggelseskiktet i samma område. Detta innebär att det utifrån detta fyndmaterial är denna bebyggelse som kan tänkas ha haft en kyrklig anknytning.

Kniven 4008:654 har varit ett praktföremål. Knivens eggdel är idag helt avbruten. Skaftet består dels av ett pånitat träskäft. Nitarna är relativt stora och av koppar. Skaftets avslutning är av koppar och ornerat i vridna vulster och avslutat i en krona. Den torde ha varit en matkniv. Kniven påträffades på tegelgolvet till husgrunden, anläggning 3, och tillhör därmed den yngre bebyggelsefasen.

Föremålen av glas har en helt annan fördelning. Nästan samtliga glasfynd påträffades i de omrörda lagren i östligaste delen av kanalmagasins-schaktet. Också glasföremål som fragment av dryckeskärl och medeltida trekantsglas talar för lyxkonsumtion under slutet av medeltiden och 1500-talet och tyder på en bebyggelse med hög status norr om det utgrävda området. Endast en skärva av dryckesglas kunde knytas till det yngre bebyggelseskiktet.

Samma lyxkonsumtion talar också närvaron av ost-ronskal för. Också detta kommer i de omrörda lagren i östligaste delen av kanalmagasins-schaktet.

Stenhuset, anläggning 19

Det undre huset som påträffades i det före detta kvarteret St:Iljan, anläggning 18, kunde konstateras vara grunden till ett hus av sten med väggar uppförda i skalmursteknik. På insidan fanns specialhuggna kalkstenar medan utsidan bestod av grövre huggen granit. Inne i huset var ett trägolv delvis bevarat. Huset kvarligger och gatubrunnen flyttades söderut för att spara husets sydvägg.

Profana stenhus i de medeltida städerna var extremt ovanligt. Endast i Stockholm, Visby, Vadstena och Åbo har mer än något enstaka funnits. I Söderköping är endast tre exempel kända förutom kyrkorna. De är Braskens tryckeri, hertig Johans hus i kv Kung Johan 1 samt stenkällaren i kv Garvaren 9. Endast hertig Johans hus, från tidigt 1500-tal, är helt i sten i de övriga fallen finns en hög stenkällare. Ytterligare ett hus kan alltså läggas till detta fåtal.

Skalmurstekniken innebar att det aktuella huset kan ha burit relativt höga väggar med flera våningar. Frågan restes därför om det till och med kunde vara själva St:Iljans kyrka som påträffats. Det mesta talar dock för att denna trots allt legat på tomten norr om platsen för det aktuella huset. Detta har dock legat på en kyrkotomt, varför det istället skulle kunna ha rört sig om St:Iljans prästgård eller möjligen något annat stenhus med kyrklig anknytning.

Hamngatans bredd och status

De partier av Hamngatan som avtäcktes visade i båda nivåerna en bred (4,5 m) och vällagd stengata. På den undre nivån var gatan sammanbyggd med husgrunden, vilket tydligt visade att både gata och hus var anlagda i ett och samma sammanhang. Detta sammanlagt med fynden talar för att denna del av staden hyst en bebyggelse lite utöver det vanliga.

Även om det verkar som att det längre söderut har varit enklare kavelbroläggning i gatan förefaller det ändå som att Hamngatan varit huvudgata i Bergskvarteret och haft motsvarande funktion som Vintervadsgatan haft i Drothemskvarteret och Storgatan i Hagan. Detta skulle ge den planerade staden Söderköping ett mycket regelbundet mönster. Utgångspunkten är då Rådhusstorget. Därifrån har tre huvudgator delat de tre stadsdelarna Hagan, Drothem och Berg genom mitten så att staden fått sex ungefär lika stora delar.

Referenser

Rapporter och tryckta källor

- Broberg Birgitta/ Hasselmo Margareta. 1978. Rapport. Medeltidsstaden 5. Söderköping 1992. Söderköpingsarkeologin i blickpunkten. S:ta Ragnhilds gilles årsbok 1992.
- Clark John, red. 1995. The medieval horse and its equipment. Medieval finds from excavations in London:5
- Elfwendahl Magnus. 1999. Från skärva till kärl. Ett bidrag till vardagslivets historia i Uppsala. Lund studies in medieval archaeology 22.
- Eriksson Jan. 1979. Rapport, Östra kanalmagasinet, Söderköpings stad och kommun. Arkeologisk undersökning mars 1979
- Hasselmo Margareta. 1996. Arkeologisk undersökning. Breda gränd och Magasinsgatan Söderköping Östergötland. Medeltida kulturlager. Rapport UV Linköping 1996:59
- Hasselmo Margareta/ Tesch Sten. 1995. Arkeologisk undersökning. kv Forseman 3 Söderköping Östergötland. Medeltida stadslager. Rapport UV Linköping 1995:60
- Hörfors Olle. 1996a. Forskningsprojektet Söderköpings äldsta kyrkor. Ur Kyrkoarkeologi i Östergötland 1986-1996. Östergötland fakta nr 2. 1996b. Rapport. Medeltida kulturlager i Repslagargränd. Fornlämning 14. Söderköpings stad och kommun. Arkeologisk undersökning, november 1994.
- Feldt Ann-Charlott. 1990. Rapport. Arkeologisk byggnadsdokumentation. kv Forseman 3 Söderköping Östergötland
- Ljung Jan Åke. 1989. Arkeologiska undersökningar Östergötland Söderköping. Kvarteret Forseman 1, fornlämning 14. Kvarteret Forseman 2, fornlämning 14. Ågatan utmed kvarteret Forseman. Breda gränd/kvarteret Norrtull 15. Ågatan, Breda gränd/kv Norrtull 15. Rapport 1983 -1986.
- Ljung Sven. 1949. Söderköpings stads historia, första delen, tiden intill 1568.
- Lundberg Erik. 1928. Topografiska stadsundersökningar 1. Söderköping. KVHAA handlingar, del 39:1
- Schnittger, Bror. 1909. Några medeltidsfynd från Söderköping. Bidrag till stadens äldsta historia. Meddelanden från Östergötlands fornminnesförening 1909. Linköping.
1978. Arkeologisk förundersökning. Östergötland Söderköping Kvarteret Forseman 3.
- Tesch Sten. 1984. Rapport. Arkeologisk undersökning VA-schakt, medeltida kulturlager, Ågatan (Rådhusstorget), Söderköping, Östergötland.
- Tesch Sten. 1985. Kvarteret Myntet i det medeltida Söderköping. En stadsarkeologisk undersökning 1983.
- Tesch Sten/ Hasselmo Margareta. 1987. Söderköping. Ur 7000 år på 20 år. UV Sthlm 1987
- Wachtmeister Alarik och Ingergerd. 1986. Jordfynd från Nyköping. Södermanlands museum 1986.
- Widegren, P:D (Stenkula, P U). 1828 (1829) Försök till en ny beskrivning över Östergötland. Andra bandets första häfte om länets 4:e, 5:e och 6:e fögderier. Rättelser och tillägg av Stenkula 1829, i supplement till ovanstående titel.

Andra källor

Claréus Carin. 1986. Slutredovisning: Ågatan utmed kv Forseman

Lindgren-Hertz Lena. 1992. Slutredovisning: Ågatan

Tesch Sten. 1983. Slutredovisning: kv Myntet 1.

Anders Lindahls rapporter från 1945, 1947 och 1968 finns sorterade under respektive kvarter i Östergötlands läns museums arkiv.

Kartor

Stadskarta 1701 ur Lundberg 1928 och Broberg/Haselmo 1978.

Stadskarta 1701, delen Bergskvarteret, Stadskarta 1813 visande de delar som skall tas i anspråk för Göta kanal. Stadskarta 1876 och 1994 Söderköpings kommun. Samtliga utom den sista från Lantmäteriverkets arkiv. Sistnämnda från Söderköpings kommun.

Appendix

Stenkulas text ur "Försök till en ny beskrivning av Östergötland, 1828. Appendix sid 3 (moderniserad svenska, av rapportförfattaren)

2:0. Vid kanalgrävningen år 1828, påträffades grunden av en större byggnad, troligen S:t Eiliani kyrka, som enligt kyrkoboken förmodas ha varit belägen mellan Rådstugan och Ramshäll, och förmodas flera gånger ha brunnit upp och uppbyggts. Helst som man funnit de dödas ben liggande i 3 lager, under varandra och i betydlig mängd.

Grunden till den efter branden uppförda byggnaden, består av korsvis, på underbädd av gråsten och pålar lagda ekbjälkar.

Under grävningen i ruinerna hittades, 1:0, En mindre ring, av okänd metall, som emottogs av engelsmannen Talen. 2:0 En i två delar sönderslagen tennkanna, som sattes i hr Kaptenen Edelswärds vård. 3:0, Från 4 alnars djup, en med listverk ornerad pedestal till en kolonn (del av dopfunten? Anmärkning rapportförfattaren). Vilande på pedestalerna var en flat åttkantig sten, med 3 alnars diameter. 4:0, Från 6 á 7 alnars djup, 3 gravstensfragment med inskriptioner, som är ordentligt avritade i Inventeringsinstrumentet. De ord man tydligt kan läsa, är på den ena; Gertrud och ett årtal, som är stympat till de senare siffrorna, 1012 och på den andra Reqvets.

Tekniska uppgifter

Fastighet	Söderköping 3:36
Stad	Söderköping
Kommun	Söderköping
Län	Östergötland
Landskap	Östergötland
RAÄ nr	14
Ekonomiska kartans blad	086 66 (8G 6g SÖDERKÖPING)
Koordinater	X64846 Y15301
Koordinatsystem	Lokalt
Typ av ärende	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens dnr	220-4337/93
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
ÖLM dnr	239/93
ÖLM projektnummer	6091
Uppdragsgivare	Söderköpings kommun
Kostnadsansvarig	Söderköpings kommun
Fältarbetsledare	Olle Hörfors
Personal	Hans Persson, Kent Ullgren, Thomas Berglund.
Praktikanter	Elisabeth Kölhed, Frida Karlov-Vendel
Fältarbetstid	1993-10-14 -- 1993-12-17
Undersökt sträcka	ca 70 löpmeter
Fynd	ÖLM C 4008:1-654
Foto	DIA
Analyser	Dendroprover analyserade vid Nationalmuseet i Köpenhamn nr 115017 och 114018. Båda med för få årsringar för datering.
Grafik	Johan Levin
Renritning	Johan Levin, Thomas Berglund
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/02241
ISSN 1403-9273	Rapport 2008:30 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Lagerbeskrivningar

Profil kanalmagasinet

1. Schaktmassor påförda i samband med magasinbygget.
2. Omrört kulturlager.
3. Omrört kulturlager, något ljusare.
4. Sotblandad lera förkolnat träflislager.
5. Ljusgrå kulturinfiltrerad lera.
6. Påförd ren blålera.
7. Grå kulturlera inslag av kalkbruk och djurben.
8. a. Träflis, delvis förkolnad. b. Kalkbruk och förkolnad träflis.
9. Grå kulturlera, stor mängd djurben
10. Brandhorisont
11. Sandig grovmo.
12. Träflislager.
13. Rustbädd av granis och bark.
14. Gråbrunt kulturlager innehållande tegelkross och träflis.
15. Träflislager.
16. Kulturinfiltrerad lera.
17. Sträng av kalkbruk.
18. Eldpåverkat trä.
19. Tegelkross.
20. Svart kulturlager, omblandat.
21. Svart kulturlager.
22. Svart kulturlager, annan schattering än ovan.
23. Barkflislager
24. Grafitgrå sand, stenläggning.
25. Grafitgrå sand.
26. Grafitgrå sand.
27. Barkflislager.
28. Barkflislager.
29. Tegelkross och byggnadsrester.

Profil 1 Hamngatan

1. Påförda recenta lager.
- 2 Omrörda och påförda kulturlager, innehållande tegelflis och kalkbruk.
- 3 Mörkt kulturlager med tegelkross, kalkflis. Krit-pipa. Övre kulturlagret.
- 4 Gatläggning och plankgolv. Anläggning 14 och 16.
- 5 Mörk kulturlager med tegelkorss. Mellersta kulturlagret.
- 6 Lera och rikligt med kalkbruksflis.
- 7 Träflislager.
- 8 Mörkt kulturlager med tegelkross, Undre kulturlagret.
- 9 Kraftigt träflislager.
- 10 Tegel och rent kalkbruk, anläggning 15.
- 11 Omrört lager med kalkflis och blålera.
- 12 Raseringslager med kalkbruk, lera och tegelkross.
- 13 Anläggning 18, husgrund.

Profil 2 Hamngatan.

1. Recent påfört lager.
2. Gatunivå eventuellt två gatunivåer grå sandig lera och tegelkross.
3. Mylligt kulturlager med träflis och tegelkross. Övre kulturlagret.
4. Tegel och kalkbruk.
5. Gatunivå med satta flata stenar. Hamngatan övre nivån.
6. Mylligt kulturlager, träflis och tegelkross. Mellersta kulturlagret.
7. Melerat lager med sotig och oxiderad värmepåverkad sand.
8. Grå lera med rikliga inslag av kalkbruk.
9. Träflis.
10. Kulturlager, undre kulturlagret.
11. Påförd blålera.

Anläggning 18, Hamngatans undre nivå ligger mellan lager 9 och 10.

Profil 3 Hamngatan

1. Omrörda påförda kulturlager.
  2. Grafitgrå sandig lera.
  3. Kulturlager innehållande träavfall.
  4. Grafitgrå sandig lera.
  5. Kulturlager innehållande träavfall.
- I botten husgrunden, anläggning 19.

Provgrop 3

6. Påförd ren blålera.
12. Träflislager.
13. Rustbädd av granis och bark.
14. Gråbrunt kulturlager innehållande tegelkross och träflis.
15. Träflislager.
16. Kulturinfiltrerad lera.

Bilaga 2. Anläggningslista

Nr	Typ	Prov	Plan nr
1	Syllstenar		1
2	Stenläggning		1
3	Tegelgolv, skiftesverk?		1
4	Pålkrans under A 1	Dendro (skickat)	1
5	Pålkrans under A 1	Dendro	1
6	Stenläggning		2
7	Stenläggning		2
8	Pålkrans		2
9	Timmerknut	Dendro (skickat)	1
10	Grov pålning		1
11	Träkonstruktion	Dendro	1
12	Träkonstruktion	Dendro	2
13	Kalkbruksutbredning		3
14	Hamngatan	Nivå 1	4
15	Raslager, Mur ?		4B
16	Husgrund		4B
17	Kavelbro ?		5
18	Kyrkoruin	Dendro, alt ¹⁴ C	6 (5)
19	Rustbädd	¹⁴ C	Profil 1 (lager 13).

Bilaga 3. Anläggningsbeskrivningar

A 1. Hörnstenar till syllhus 2 st	
Nivå:	-
Mittkoordinater:	12,5+ 2,3 och 16,7+2,3 m
Form i plan:	Två stenblock
Form i profil:	-
Storlek:	5,3 m lång okänd bredd
Beskrivning:	Två större fyrsidiga stenar vilande på varsin pålkrans. Underlag för syllhus av härbretyp ?
Fynd:	Se anl nivå 1
Analyser:	Dendro från stockar under stenarna
Plan nr:	1
Profil nr:	-
Foto:	-
Signatur:	Olle Hörfors
A2. Stenläggning	
Nivå:	Anläggningsnivå 1
Mittkoordinater:	15 -2 m
Form i plan:	-
Form i profil:	plan
Storlek:	4 x 2 m
Beskrivning:	Fragmentariskt bevarad stenläggning bestående av 4 olika förekomster av täta packningar av knytnävsstora stenar.
Fynd:	Se anl nivå 1, 12,5 - 15 m
Analyser:	-
Plan nr:	1
Profil nr:	-
Foto:	-
Signatur:	Olle Hörfors
A 3. Skiftesverkshus med tegelgolv.	
Nivå:	Anl nivå 1
Mittkoordinater:	16 - 3 m
Form i plan:	Fyrsidig
Form i profil:	Flack
Storlek:	(I schaktet) 2 x 1,5 m
Beskrivning:	Hörn av skiftesverkshus, två stockar och en hörnpåle bevarad liksom ett vällagt tegelgolv. Anl visar spår av kraftig eldpåverkan. Överlagrad av anl 1.
Fynd:	Anl nivå 1
Analyser:	-
Plan nr:	1
Profil nr:	1
Foto:	-
Signatur:	Olle Hörfors

Bilaga 4. Fyndlista

Nr	Anl	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
1		0-7 m	L 1 omrört	Kärl	BII:4	1
2		0-7 m	L 1 omrört	Kärl	Fajans	1
3		0-7 m	L 1 omrört	Tegel	Tegel	1
4		0-7 m	L 1 omrört	Fönsterglas	Glas	1
5		0-7 m	L 1 omrört	Obestämbart föremål	Järn	2
6		0-7 m	L 1 omrört	Ben animal	Ben, bränt	1
7		0-7 m	L 1 omrört	Ben animal	Ben, obränt	2
8		0-7 m	L 1 omrört	Kärl	BI:1	1
9		0-7 m	L 2 omrört	Kärl	BI:1	1
10		0-7 m	L 2 omrört	Kärl	CII	1
11		0-7 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
12		0-7 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
13		0-7 m	L 2 omrört	Slagg	Slagg	1
14		0-7 m	L 2 omrört	Kärl	Glas	1
15		0-7 m	L 2 omrört	Spik	Järn	6
16		0-7 m	L 2 omrört	Avslag	Flinta	1
17		0-7 m	L 2 omrört	Ben, animal	Ben obränt	1
18		0-7 m	L 3 omrört	Tegel	Tegel	1
19		7-13 m	Störning	Lerskiffer	Lerskiffer	1
20		7-13 m	Störning	Kärl	BII:4	1
21		7-13 m	Störning	Kärl	Glas	1
22		7-13 m	Störning	Spik	Järn	4
23		13-15 m	L 4 påfört	Kärl	BII:3	1
24		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BI:1	1
25		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	CII	1
26		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	CII	1
27		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:3	1
28		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
29		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:3	1
30		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:3	1
31		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:3	1
32		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	4
33		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
34		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
35		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
36		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
37		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
38		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
39		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
40		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	17	10	Botten, vitlersdekor
F	1	4,5	
F	1	-	Glaserat sekundärbränt
F	3	2,4	Pestangripet
F	24		
F	1		
F	8		Sekundärbränt
F	5	7	
F	2	4,5	
F	3	4,2	Öra till kanna
F	4	5,5	Klarglasyr
F	19	8,6	Vitlersdekor
F	1		Fluten slagg
G	1	1	glaspestangripet
F	26		
I	1		
F	1		
F	7		Glaserat tegel
F	-		
F	24	6,5	Klarglasyr, mynning
F	1	1	Pestangripet
I	46		
F	24	24,9 d	Rörskaft
F	13	8,4	Mynning
F	2	4	
F	1	5	
F	14	5	Botten
F	33		Fot till gryta Passning m fynd 41
F	12		Fot till gryta
F	3		Skiktat gods
F	7		Fot till gryta Skiktat gods
F	45		Mynning, klarglasyr
F	27	9	Mynning klarglasyr
F	9	7	Mynning, klarglasyr
F	4		Mynning, klarglasyr, skiktat gods
F	1	5	Klarglasyr
F	1	6,3	Mynning, klarglasyr
F	11	7	Klarglasyr
F	49	11	Botten, klarglasyr
F	11	10	Mynning fat, klarglasyr

Nr	Anl	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
41		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
42		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
43		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
44		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
45		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
46		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	1
47		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	BII:4	2
48		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	Fajans	1
49		13-15 m	L 5 påfört	Kärl	Glas	1
50		13-15 m	L 5 påfört	Fönsterglas	Glas	1
51		13-15 m	L 5 påfört	Kritpipa	Piplera	1
52		13-15 m	L 5 påfört	Hästsosöm	Järn	1
53		13-15 m	L 5 påfört	Märta	Järn	2
54		13-15 m	L 5 påfört	Tråd	Järn	1
55		13-15 m	L 5 påfört	Spik	järn	9
56		13-15 m	L 5 påfört	Ben , animal	Ben obränt	3
57		13-15 m	L 5 påfört	Ben, animal	Ben, bränt	1
58		13-15 m	L6 stenlägg	Kärl	CII	2
59		13-15 m	L 6	Kärl	BII:3	1
60		13-15 m	L 6	Kärl	BII:3	1
61		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
62		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
63		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
64		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
65		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
66		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
67		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
68		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
69		13-15 m	L 6	Kärl	BII:4	1
70		13-15 m	L 6	Kärl	Glas	1
71		13-15 m	L 6	Spik	Järn	2
72		13-15 m	L 6	Avslag	Flinta	1
73		13-15 m	L 7	Kärl	BI:1	1
74		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	10
75		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
76		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
77		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
78		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
79		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
80		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
81		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	48		Fot, klarglasyr passning m f 28
F	42		Botten klarglasyr skiktat gods
F	6	6	Klarglasyr, svart
F	10	8,3	Mynning, vitlersdekor
F	1	4	Vitlersdekor
F	1		Vitlersdekor skiktat gods
F	11	4,9	Klarglasyr
F	4	3,5	
F	1	4	Mynning
I	4	1,5x2	Pestangripet
F	1	8,5 d	Skaft
I	5		
I	11		
F	1		
I/F	45		Blandad spik
F	1		
F	1		
F	24	5,5	
F	5	20 d	Rörskaft
F	16		Skiktat gods
F	38	28 d	Rörskaft klarglasyr
F	2	6,9	Klarglasyr
F	4	5	Klarglasyr
F	9	8,3	Klarglasyr
F	7		Klarglasyr, skiktat gods
F	5	4	Klarglasyr
F	2	4,8	Klarglasyr
F	2	4	Klarglasyr
F	1		Klarglasyr, skiktat gods
F	1	1,5	
I	10		
I	1		
F	6	5	
F	59		Klarglasyr
F	8	4,8	Klarglasyr
F	3	4,3	Klarglasyr
F	5	4,8	Klarglasyr
F	1	3,2	Klarglasyr
F	1	4	Klarglasyr
F	1	3,2	Klarglasyr
F	1	4	Klarglasyr

Nr	Anl	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
82		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
83		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
84		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
85		13-15 m	L 7	Kärl	BII:4	1
86		13-15 m	L 7	Fönsterglas	Glas	4
87		13-15m	L 7	Puns	Järn	1
88		13-15 m	L 7	Spik	Järn	1
89		13-15 m	L 7	Avslag	Flinta	1
90		13-15 m	L 9	Kärl	BII:4	1
91		13-15 m	L 9	Kärl	BII:4	1
92		13-15 m	L 9	Kärl	BII:4	1
93		13-15 m	L 9	Kärl	BII:4	1
94		13-15 m	L 9	Kärl	BII:4	1
95		13-15 m	L 9	Kärl	C I	1
96		13-15 m	L 9	Fönsterglas	Glas	7
97		13-15 m	L 9	Avslag	Flinta	2
98		13-15 m	L 9	Slagg	Slagg	2
99		13-15 m	L 9	Avslag	Flinta	2
100		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:3	1
101		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:3	1
102		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:3	1
103		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
104		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
105		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
106		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
107		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
108		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	2
109		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
110		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
111		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
112		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
113		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
114		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
115		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
116		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
117		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
118		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1
119		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BI:1	1
120		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	BII:4	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	4	5,5	Mynning, klarglasyr
F	1	4,2	Vitlersdekor
F	1	5	Vitlersdekor
F	2	3,5	Sekundärbränt gods
F	9	1,5-3	Pestangripet
I	12		
F	7		
I	2		
F	18	10,8	Mynning, ristad dekor utvändigt, klarglasyr
F	10	4,6	Mynning, klarglasyr
F	72		Fot. klarglasyr
F	15	6,8	Klarglasyr
F	3	4	Mynning fat, vitlersdekor
F	1	5	
F	25	1,5-2,7	Pestangripet
I	7		
F	3		
F	15		Bränd
F	31	35 d	Fat
F	8	9	Mynning
F	19	13,9	Mynning fat
F	110	8,3	Mynning, klarglasyr
F	13	4,5	Klarglasyr
F	85	15,2	Mynning, klarglasyr, stor gryta
F	98	9,5	Klarglasyr
F	9	8,2	Klarglasyr
F	5	6,8	Klarglasyr
F	1	3	Klarglasyr
F	1	3	Mynnning, klarglasyr
F	4	10	Klarglasyr
F	1	5,2	Klarglasyr
F	1	5	Klarglasyr
F	7	9,1	Mynning, klarglasyr
F	22	9	Klarglasyr
F	22	11,2	Mynning, klarglasyr
F	4	3,5	Klarglasyr
F	4	5,7	Klarglasyr
F	6	5,6	Sekundärbränt gods
F	32	8,1	Silkärl?, vitlersdekor

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
121		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	CII	1
122		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	Fajans	1
123		15-17 m	L 2 omrört	Tegel	Tegel	1
124		15-17 m	L 2 omrört	Glas	Glas	1
125		15-17 m	L 2 omrört	Kärl	Glas	1
126		15-17 m	L 2 omrört	Fönsterglas	Glas	1
127		15-17 m	L 2 omrört	Butelj	Glas	1
128		15-17 m	L 2 omrört	Spik	Järn	3
129		15-17 m	L 2 omrört	Puns	Järn	2
130		15-17 m	L 2 omrört	Ben, animal	Ben, bränt	2
131		15-17 m	L 2 omrört	Avslag	Flinta	2
132		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
133		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
134		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
135		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
136		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
137		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
138		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
139		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
140		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
141		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
142		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
143		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
144		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
145		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
146		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
147		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
148		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
149		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
150		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
151		15-17 m	L 16	Kärl	BII:4	1
152		15-17 m	L 16	Kärl	C:I	2
153		15-17 m	L 16	Kärl	C:II	1
154		15-17 m	L 16	Kärl	C:II	1
155		15-17 m	L 16	Kärl	C:II	1
156		15-17 m	L 16	Kärl	C:II	1
157		Utgår				
158		15-17 m	L 16	Fönsterglas	Glas	1
159		15-17 m	L 16	Glas	Glas	1
160		15-17 m	L 16	Fönsterglas	Glas	1
161		15-17 m	L 16	Fönsterglas	Glas	1
162		15-17 m	L 16	Fönsterglas	Glas	1
163		15-17 m	L 16	Fönsterglas	Glas	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	4	8,6	Sekundärbränt
F	3		Skiktat gods
F	3		Glaserat tegel
F	1	1,4	
F	1	0,9	
F	1	1,6	
F	11	4,5	
I	33		
F	29		
F	1		
I	21		
F	15	8,8	Mynning, grönglasyr
F	20		Handtag till trefotsgryta, klarglasyr
F	24	13	Mynning, klarglasyr
F	97	11	Mynning, klarglasyr
F	19	11,5	Mynning, klarglasyr
F	20	10,7	Mynning, klarglasyr
F	1	4	Klarglasyr
F	3	4,9	Grönglaserat
F	9	5	Klarglasyr
F	5	4,6	Klarglasyr
F	9	7,9	Mynning, klarglasyr
F	25	9,6	Mynning, klarglasyr
F	4	3,7	Klarglasyr
F	5	3,9	Klarglasyr
F	17	6,8	klarglasyr
F	49		Fot till trefotsgryta, klarglasyr
F	58		Fot till trefotsgryta, klarglasyr
F	48		Fot till trefotsgryta, klarglasyr
F	130	9,3	Botten till kanna. Klarglasyr
F	191	9,6	Munning och fot till trefotsgryta. Klarglasyr
F	24	7,3	
F	35	8,6	
I	1		Del av öra
F	2	3,1	
F	4	3,6	
F	25	3,2	
F	1	1	
F	8	3,2	
F	4	3,5	
F	7	3,2	Pestangripet
F	10	3,2	Pestangripet

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
164	-	15-17 m	L 16	Fönsterglas	Glas	1
165		15-17 m	L 16	Kärl	Glas	1
166		15-17 m	L 16	Glas	Glas	1
167		15-17 m	L 16	Spik	Järn	7
168		15-17 m	L 16	Hästkosöm	Järn	1
169		15-17 m	L 16	Obestämbart föremål	Järn	1
170		15-17 m	L 16	Beslag	Järn	1
171		15-17 m	L 16	Obestämbart föremål	Järn	1
172		15-17 m	L 16	Flinta	Flinta	1
173		15-17 m	L 16	Ben, animal	Ben obrända	2
174		15-17 m	L 16	Ben, animal	Ben brända	2
175		15-17 m	L 16	Slagg	Slagg	1
176		15-17 m	L 16	Kärl	C:II	1
177		17-20 m	L 2	Kärl	BII:3	1
178		17-20 m	L 2	Kärl	BII:3	1
179		17-20 m	L 2	Kärl	BII:3	1
180		17-20 m	L 2	Kärl	BII:3	1
181		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
182		17-20 m	L 2	Kärl	BII:3	1
183		17-20 m	L 2	Kärl	BII:3	1
184		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
185		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
186		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
187		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
188		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
189		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
190		17-10 m	L 2	Kärl	BII:4	1
191		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
192		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
193		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
194		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
195		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
196		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
197		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
198		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
199		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
200		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
201		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
202		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
203		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
204		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
205		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
206		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
207		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	1	1,6	Pestangripet
F	1	0,9	Pestangripet
F	1	1,8	
I	71		
I	4	4,5	
D	5		
D	5	48,9	
D	40		
I	10		
F	2		
F	3		
F	54		
F	23	5	
F	23	7,6	
F	9	9,4	Mynning fat
F	12	13,1	Mynning
F	6	6,2	
F	7		Klarglaserat svart. Skiktat gods
F	5	8,8	
F	3		Skiktat gods, sannolikt vitlersdekor
F	1	5,2	Klarglasyr
F	4		Klarglasyr, svart
F	1		Klarglasyr, Skiktat gods
F	3	11	Klarglasyr
F	2	4	Klarglasyr
F	4		Klarglasyr, skiktat gods
F	4	5,5	Mynning, klarglasyr
F	5	4,8	Klarglasyr
F	8	9	Grönglasyr
F	17	8,5	Mynning, klarglasyr
F	1		Klarglasyr, skiktat gods
F	1	6	Klarglasyr
F	8	7,5	Klarglasyr
F	9	10,8	Klarglasyr
F	3	6,5	Mynning, klarglasyr
F	2	6,5	Klarglasyr
F	4		Klarglasyr, skiktat gods
F	2		Klarglasyr, skiktat gods
F	5	7,2	Mynning, klarglasyr
F	3	5,2	Klarglasyr
F	7	4,7	Klarglasyr
F	2	4,2	Klarglasyr
F	34	7,3	Klarglasyr
F	3	6,3	Klarglasyr

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
208		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
209		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
210		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
211		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
212		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
213		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
214		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
215		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
216		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
217		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
218		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
219		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
220		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
221		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
222		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
223		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
224		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
225		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
226		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
227		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
228		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
229		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
230		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
231		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
232		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
233		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
234		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
235		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
236		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
237		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
238		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
239		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
240		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
241		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
242		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
243		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
244		17-20 m	L 2	Kärl	BII:4	1
245		17-20 m	L 2	Kärl	CII	1
246		17-20 m	L 2	Kärl	CII	1
247		17-20 m	L 2	Kärl	Fajans	1
248		17-20 m	L 2	Kärl	Fajans	1
249		17-20 m	L 2	Kärl	Fajans	1
250		17-20 m	L 2	Kärl	Fajans	1
251		17-20 m	L 2	Kärl	Fajans	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	13	6	Klarglasyr
F	16	7,7	Klarglasyr
F	1	4,1	Klarglasyr
F	8	8,2	Klarglasyr
F	1	4,3	Klarglasyr
F	4	7,9	Mynning, klarglasyr
F	1	3,5	Klarglasyr
F	2	4,9	Vitlersdekor
F	1	-	Klarglasyr
F	19	9,9	Botten fat, klarglasyr
F	6	7,8	Botten fat, klarglasyr
F	3	4,7	Klarglasyr
F	8	4,4	Klarglasyr
F	1	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	1	3,2	Grönglasyr
F	5	6,3	Klarglasyr
F	1	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	8	4	Klarglasyr ljus
F	43	-	Fot till trefotsgryta, klarglasyr
F	35	-	Fot till trefotsgryta, klarglasyr
F	15	9,6	Mynning fat, vitlersdekor
F	12	5	Mynning fat, vitlersdekor
F	18	7,4	Vitlersdekor
F	1	-	Vitlersdekor, skiktat gods
F	8	10	Mynning fat, vitlersdekor
F	7	1,1	Vitlersdekor
F	3	8,4	Vitlersdekor
F	3	5,7	Vitlersdekor
F	1	3	Vitlersdekor
F	12	9,1	Vitlersdekor
F	1	-	Vitlersdekor, skiktat gods
F	3	4	Vitlersdekor
F	1	-	Vitlersdekor, skiktat gods
F	1	-	Vitlersdekor, skiktat gods
F	1	4,7	Vitlersdekor
F	4	6	Vitlersdekor
F	1	6	Mynning, vitlersdekor? Sekundärbränd
F	1	3	
F	4	6,9	
F	11	5	Mynning
F	2	5	
F	1	3,5	
F	1	-	Skiktat gods
F	2	5	

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
252		17-20 m	L 2	Kakel	Kakel	1
253		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
254		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
255		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
256		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
257		17-20 m	L 2	Kärl	Glas	1
258		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
259		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
260		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
261		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
262		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
263		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
264		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
265		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
266		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
267		17-20 m	L 2	Kärl	Glas	1
268		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
269		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
270		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
271		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
272		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
273		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
274		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
275		17-20 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
276		17-20 m	L 2	Kärl	Glas	1
277		17-20 m	L 2	Kärl	Glas	1
278		17-20 m	L 2	Passglas	Glas	1
279		17-20 m	L 2	Hushållsglas	Glas	1
280		17-20 m	L 2	Hushållsglas	Glas	1
281		17-20 m	L 2	Buteljglas	Glas	1
282		17-20 m	L 2	Buteljglas	Glas	1
283		17-20 m	L 2	Buteljglas	Glas	1
284		17-20 m	L 2	Buteljglas	Glas	1
285		17-20 m	L 2	Hushållsglas	Glas	1
286		17-20 m	L 2	Kritpipa	Piplera	1
287		17-20 m	L 2	Kritpipa	Piplera	1
288		17-20 m	L 2	Kritpipa	Piplera	1
289		17-20 m	L 2	Kritpipa	Piplera	1
290		17-20 m	L 2	Kritpipa	Piplera	1
291		17-20 m	L 2	Beslag	Järn	1
292		17-20 m	L 2	Remändebeslag	Järn	1
293		17-20 m	L 2	Kniv	Järn	1
294		17-20 m	L 2	Obestämbart föremål	Vitmetall	1
295		17-20 m	L 2	Obestämbart föremål	Järn	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	18	-	
F	1	2	
F	1	1,6	
F	1	1,8	Pestangripet
F	1	1,3	
F	1	4	Mynning
F	1	0,8	
F	1	1,5	
F	1	1,2	
F	1	2,3	
F	1	2,1	
F	1	1,1	Medeltida trekantsglas med retuscher
F	1	1,7	
F	1	1,4	
F	1	1,5	Medeltida trekantsglas
F	1	1,7	Mynning
F	1	1,2	
F	1	1,3	
F	1	1,4	
F	1	1,7	
F	1	1,3	Medeltida trekantsglas?
F	1	1,4	
F	3	3,3	
F	3	2,4	Äldre fönsterglas med kantretusch
F	1	0,9	
F	3	1,6	
F	1	3	Ornerad med vulster i flera omgångar, Spår av färg.
F	1	1,7	
F	1	5,5	
F	2	3,1	
F	1	4	
F	1	2,8	
F	7	4,8	
F	4	8	
F	3	D8,5	Skaft
F	1	D8,3	Skaft
F	1	D5,5	Skaft
F	1	-	Skaft
F	1	-	Mynning
D	11	30	
D	3	-	
F	10	120	
F	1	-	
F	9	-	

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
296		17-20 m	L 2	Spik	Järn	23
297		17-20 m	L 2	Slagg	Slagg	1
298		17-20 m	L 2	Slagg	Slagg	1
299		17-20 m	L 2	Ben, animal	Ben, bränt	1
300		17-20 m	L 2	Avslag	Flinta	1
301		17-20 m	L 2	Avslag	Flinta	1
302		17-20 m	L 2	Avslag	Flinta	1
303		17-20 m	L 2	Avslag	Flinta	1
304		17-20 m	L 2	Avslag	Flinta	1
305		17-20 m	L 2	Avslag	Flinta	1
306		17-20 m	L 4	Kärl	BII:4	1
307		17-20 m	L 4	Kärl	BII:4	1
308		17-20 m	L 4	Kärl	BII:4	1
309		17-20 m	L 4	Kärl	BII:4	1
310		17-20 m	L 4	Kärl	BII:4	1
311		17-20 m	L 4	Kärl	BII:4	1
312		17-20 m	L 4	Kärl	BII:4	1
313		17-20 m	L 4	Kärl	Flintgoods	1
314		17-20 m	L 4	Fönsterglas	Glas	1
315		17-20 m	L 4	Hushållsglas	Glas	1
316		17-20 m	L 4	Fönsterglas	Glas	1
317		17-20 m	L 11	Kärl	BII:4	1
318		17-20 m	L 11	Kärl	CII	1
319		17-20 m	L 11	Nål	Ben	1
320		17-20 m	L 11	Beslag	Ben	1
321		17-20 m	L 11	Avslag	Flinta	1
322		17-20 m	L 12	Kärl	BII:4	1
323		17-20 m	L 12	Kärl	BII:4	1
324		17-20 m	L 12	Kärl	BII:4	1
325		17-20 m	L 12	Kärl	CII	1
326		17-20 m	L 12	Obestämbart föremål	Läder	1
327		17-20 m	L 12	Kärl	Glas	1
328		17-20 m	L 12	Kärl	Glas	1
329		17-20 m	L 12	Spik	Järn	1
330		20 m	-	Obestämbart föremål	Järn	1
331		20 m	-	Kärl	CII	1
332		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
333		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
334		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
335		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
336		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
337		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
338		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
339		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
D	162	-	
I	49	-	
I	40	-	
F	1		
I	50		
I	5		Bössflinta?
I	5		Endast krusta
I	3		
I	1		
I	1		
F	3	6,1	Klarglasyr
F	1	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	1	6	Klarglasyr
F	4	-	Botten fat, klarglasyr
F	8	6,7	Klarglasyr
F	1	3,2	Grönglasyr
F	1	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	1		
F	1	1,6	Medeltida trekantsglas?
F	1	1,8	
F	1	1,7	
F	2	6,2	Mynning, klarglasyr
F	22	6	
I	1	75,7	
D	3	47,2x15,1	Ornerat
I	6		Bössflinta?
F	15	6,4	Klarglasyr
F	3	5,4	Klarglasyr
F	6	5,8	Klarglasyr
F	5	4,6	
F	7		
F	1	1,7	Svårt pestangripet
F	1	0,6	
I	14	90	
D	113	-	
F	5	4,3	
F	16	18	
F	2	-	Skiktat gods
F	13	8,6	Kanna
F	4	-	Skiktat gods
F	3	-	Kanna. skiktat gods
F	3	-	Skiktat gods
F	2	-	Skiktat gods
F	3	-	Skiktat gods

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
340		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
341		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
342		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
343		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
344		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
345		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
346		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
347		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
348		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
349		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
350		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
351		21-24 m	L 1	Kärl	BII:3	1
352		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
353		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
354		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
355		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
356		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
357		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
358		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
359		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
360		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
361		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
362		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
363		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
364		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
365		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
366		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
367		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
368		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
369		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
370		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
371		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
372		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
373		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
374		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
375		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
376		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
377		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
378		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
379		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
380		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
381		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
382		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
383		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	3	-	Skiktat gods
F	2	-	Skiktat gods
F	2	-	Skiktat gods
F	2	-	Skiktat gods
F	5	-	Skiktat gods
F	1	-	Skiktat gods
F	3	-	Skiktat gods
F	1	-	Skiktat gods
F	1	-	Skiktat gods
F	1	-	Skiktat gods
F	1	-	Skiktat gods
F	1	-	Skiktat gods
F	3	4,4	Klarglasyr
F	12	6,1	Mynning, klarglasyr
F	7	5,9	Klarglasyr
F	2	-	Mynning, klarglasyr, skiktat gods
F	2	5,8	Klarglasyr
F	1	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	1	4,9	Klarglasyr
F	1	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	2	1,1	Klarglasyr
F	2	8,3	Klarglasyr
F	11	7,2	Klarglasyr
F	4	6,1	Klarglasyr
F	6	6,5	Grönglasyr
F	1	5,5	Klarglasyr
F	6	8,8	Klarglasyr
F	7	5,4	Klarglasyr
F	12	6,7	Klarglasyr
F	2	4,2	Klarglasyr, svart
F	6	4,9	Klarglasyr
F	2	3,8	Klarglasyr
F	3	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	7	4,5	Klarglasyr
F	2	4,1	Klarglasyr
F	2	-	Fot litet salvkrus, klarglasyr
F	9	4,9	Klarglasyr
F	10	5	Klarglasyr
F	28	-	Botten, klarglasyr
F	3	3,4	Klarglasyr
F	3	5,1	Klarglasyr
F	4	4,5	Klarglasyr
F	5	5,5	Klarglasyr
F	26	8,6	Klarglasyr

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
384		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
385		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
386		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
387		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
388		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
389		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
390		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
391		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
392		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
393		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
394		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
395		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
396		Utgår				
397		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
398		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
399		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
400		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
401		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
402		21-24 m	L 1	Kärl	BII:4	1
403		21-24 m	L 1	Kärl	CI	1
404		21-24 m	L 1	Kärl	CII	1
405		21-24 m	L 1	Kärl	CII	1
406		21-24 m	L 1	Kärl	Fajans	1
407		21-24 m	L 1	Kärl	Fajans	1
408		21-24 m	L 1	Kärl	Fajans	1
409		21-24 m	L 1	Kärl	Fajans	1
410		21-24 m	L 1	Kärl	Fajans	1
411		21-24 m	L 1	Kärl	Fajans	1
412		21-24 m	L 1	Kärl	Fajans	1
413		21-24 m	L 1	Kärl	Fajans	1
414		21-24 m	L 1	Tegel	Tegel	1
415		Utgår				
416		21-24 m	L1	Tegel	Tegel	1
417		21-24 m	L 1	Buteljglas	Glas	1
418		21-24 m	L 1	Kärl	Glas	1
419		21-24 m	L 1	Kärl	Glas	1
420		21-24 m	L 1	Fönsterglas	Glas	1
421		21-24 m	L 1	Kärl	Glas	1
422		21-24 m	L 1	Fönsterglas	Glas	1
423		21-24 m	L 1	Buteljglas	Glas	1
424		21-24 m	L 1	Fönsterglas	Glas	1
425		21-24 m	L 1	Kärl	Glas	1
426		21-24 m	L 1	Fönsterglas	Glas	1
427		21-24 m	L 1	Hushållsglas	Kärl	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	4	5,4	Klarglasyr
F	2	4,9	Klarglasyr
F	18	7,5	Klarglasyr
F	14	8,9	Mynning fat, klarglasyr
F	1	4,4	Klarglasyr
F	2	4,4	Mynning, klarglasyr
F	3	5,5	Klarglasyr, svart
F	68	-	Handtag till trefotsgryta klarglasyr
F	46	7,4	Mynning, klarglasyr
F	60	9,3	Mynning, klarglasyr
F	86	5,3	Fot och mynning, klarglasyr
F	160	4,3	Mynning och fot, klarglasyr
F	2	5,1	Vitlersdekor
F	6	9	Vitlersdekor
F	1	-	Vitlersdekor, skiktat gods
F	2	5,1	Vitlersdekor
F	5	6,2	Vitlersdekor
F	4	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	4	4,9	Mynning, sekundärbränd
F	2	3,3	
F	3	3,6	Westervald
F	6	5,2	Botten
F	3	4,9	Botten
F	1	5,3	
F	1	-	Skiktat gods
F	1	-	Skiktat gods
F	7	-	Skiktat gods
F	2	4,7	
F	1	3,4	
F	32		Glaserat tegel
F	20		Glaserat tegel
F	12	4,1	
F	4	2,4	
F	14	6	
F	3	1,3	
F	2	2,3	
F	1	1,3	Medeltida trekantsglas
F	5	2,7	
F	1	1,3	Medeltida trekantsglas?
F	1	1,8	
F	1	1,2	
F	1	1,2	

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
428		21-24 m	L 1	Humpen	Glas	1
429		21-24 m	L 1	Buteljglas	Glas	1
430		21-24 m	L 1	Buteljglas	Glas	1
431		21-24 m	L 1	Kritpipa	Piplera	1
432		21-24 m	L 1	Spik	Järn	1
433		21-24 m	L 1	Beslag	Järn	1
434		21-24 m	L 1	Beslag	Järn	1
435		21-24 m	L 1	Betselring	Järn	1
436		21-24 m	L 1	Hästkosöm	Järn	1
437		21-24 m	L 1	Dörrbeslag	Järn	1
438		21-24 m	L 1	Spik	Järn	7
439		21-24 m	L 1	Ostronskal	Ostronskal	1
440		21-24 m	L 1	Ben, animal	Ben, obränt	1
441		21-24 m	L 1	Ben, animal	Ben, bränt	2
442		21-24 m	L 1	Bete	Tand	1
443		21-24 m	L 1	Slagg	Slagg	1
444		21-24 m	L 2	Kärl	BII:3	1
445		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
446		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
447		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
448		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
449		21-24 m	L 2	Kärl	BII:3	1
450		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
451		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
452		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
453		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
454		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
455		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
456		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
457		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
458		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
459		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
460		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
461		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
462		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
463		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
464		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
465		21-24 m	L2	Kärl	BII:4	1
466		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
467		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
468		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
469		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
470		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
471		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	11	6,6	Mynning, blå färgspår
F	1	1,6	
F	4	3,5	
F	3	D9,5	Huvud och skaft
I	-	-	Modern spik
F	9	3,2	
F	16		54x24x4
F	13	35	
F	30		
F	43	12,5	
I	98		
I			
F	7		Tälj och knivmärken
F	1		
F			Svinbete
I	35		
F	11		Fot till trefotsgryta
F	6	5	Klarglasyr
F	7	6,6	Klarglasyr
F	9	6	Mynning, klarglasyr
F	4	5,1	Klarglasyr
F	4	6,3	
F	11	6,5	Vitlersdekor
F	8	5,2	Klarglasyr
F	3	5,5	Klarglasyr
F	9	5,7	Klarglasyr
F	3	4,5	Klarglasyr
F	4	4,3	Klarglasyr
F	1		Klarglasyr, skiktat gods
F	2		Klarglasyr, skiktat gods
F	2	4,5	Klarglasyr
F	5	4,9	Klarglasyr
F	4	6,9	Klarglasyr
F	1	4	Klarglasyr
F	1	4	Klarglasyr
F	1		Klarglasyr, skiktat gods
F	1		Klarglasyr, skiktat gods
F	3	4,7	Klarglasyr
F	3	4,7	Klarglasyr
F	4	4,2	Klarglasyr
F	2	3,9	Klarglasyr
F	5		Klarglasyr, skiktat gods
F	9	7,2	Mynning, klarglasyr
F	4	7,7	Grönglasyr, sekundärbränd

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
472		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
473		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
474		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
475		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
476		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
477		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
478		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
479		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
480		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
481		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
482		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
483		21-24 m	L 2	Kärl	Fajans	1
484		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
485		21-24 m	L2	Tegel	Tegel	1
486		21-24 m	L 2	Kärl	BI:1	1
487		21-24 m	L 2	Kärl	CII	1
488		21-24 m	L 2	Kärl	Fajans	1
489		21-24 m	L 2	Kärl	CII	1
490		21-24 m	L 2	Degel	Lera	2
491		21-24 m	L 2	Kakel	Kakel	1
492		21-24 m	L 2	Fönsterglas	Glas	1
493		21-24 m	L 2	Kärl	Glas	1
494		21-24 m	L 2	Kritpipa	Piplera	1
495		21-24 m	L 2	Spik	Järn	5
496		21-24 m	L 2	Spik	Järn	5
497		21-24 m	L 2	Beslag	Järn	1
498		21-24 m	L 2	Kniv	Järn	1
499		21-24 m	L 2	Obestämbart föremål	Järn	1
500		21-24 m	L 2	Obestämbart föremål	Järn	1
501		21-24 m	L 2	Ben, animal	Ben, bränt	2
502		21-24 m	L 2	Avslag	Flinta	1
503		21-24 m	L 2	Slagg	Slagg	1
504		21-24 m	L 2	Slagg	Slagg	1
505		21-24 m	L2	Tegel	Tegel	1
506		21-24 m	L 2	Kärl	BII:4	1
507		21-24 m	L 2	Kärl	BII:3	1
508		21-24 m	L 2	Spik	Järn	3
509		21-24 m	L 2	Avslag	Flinta	1
510		Utgår				
511		21-24 m	L 13	Kärl	BII:3	1
512		21-24 m	L 13	Kärl	BI:1	1
513		21-24 m	L 13	Kärl	BII:4	1
514		21-24 m	L 13	Kärl	BII:4	1
515		21-24 m	L 13	Kärl	BII:4	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	24		Handtag till trefotsgryta, Klarglasyr
F	5	4,9	Klarglasyr
F	2	5,2	Klarglasyr
F	49		Fot till trefotsgryta, Klarglasyr
F	40	7,4	Klarglasyr
F	49		Fot till trefotsgryta Klarglasyr
F	81		Fot till trefotsgryta, Klarglasyr
F	40		Fot till trefotsgryta, Klarglasyr
F	14	3,1	Vitlersdekor
F	4	5,2	Vitlersengobe
F	3		Mynning, vitlersdekor, skiktat gods
F	4		Skiktat gods
F	2	5,9	Vitlersdekor
F	1		
F	30		Mynning
F	1	2,9	
F	1	4,8	
F	1	4,8	
F	30		Mynning degel
F	12		Glaserat på två sidor.
F	3	1,1	Äldre glas, svårt pestangripet
F	1	2,4	Mynning
F	1	D6,4	
I	495		
I	56		
F	19		66x23x5
F	11		112x13x3. Vanlig slidkniv med tånge
F	12		50x11x5
F	2	133,5	
F	4		
I	4		
I	177		
I	58		
F	6		Glaserat tegel. Mönster?
F	7	7,4	Mynning, klarglasyr
F	31		Fot till trefotsgryta
I	26		Spik och hästkosöm
I	56		
F	8		Fot till trefotsgryta
F	1	4,9	
F	13	9,8	Mynning, klarglasyr
F	11	9,8	Mynning, klarglasyr
F	9	5,9	Klarglasyr

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
516		21-24 m	L 13	Kärl	BII:4	1
517		21-24 m	L 13	Kärl	BII:4	1
518		21-24 m	L 13	Kärl	BII:4	1
519		21-24 m	L 13	Kärl	BII:4	1
520		21-24 m	L 13	Kärl	BII:4	1
521		21-24 m	L 13	Avslag	Flinta	1
522		21-24 m	L 13	Kärl	Glas	1
523		21-24 m	L 13	Ben, animal	Ben obränt	1
524		21-24 m	L 13	Obestämt föremål	Järn	1
525		21-24 m	L 13	Spik	Järn	2
526		21-24 m	L 13	Obestämt föremål	Järn	1
527		21-24 m	L 13	Avslag	Flinta	1
528		Utgår				
529		21-24 m	L 13	Läderföremål	Läder	1
530		21-24 m	L 13	Ben	Ben obränt	1
531		Utgår				
532		A2		Kärl	BII:3	1
533		Utgår				
534		A2		Kärl	BII:4	1
535		A2		Kärl	BII:4	1
536		A2		Kärl	BII:4	1
537		A2		Kärl	BII:4	1
538		A2		Kärl	BII:4	1
539		A2		Kärl	BII:4	1
540		A2		Kärl	BII:4	1
541		A2		Kärl	BII:4	1
542		A2		Kärl	BII:4	1
543		A2		Kärl	BII:4	1
544		A2		Kärl	BII:4	1
545		A2		Kärl	BII:4	1
546		A2		Kärl	BII:4	1
547		A2		Kärl	BII:4	1
548		A2		Kärl	CII	1
549		A2		Fönsterglas	Glas	1
550		A2		Fönsterglas	Glas	1
551		A2		Fönsterglas	Glas	1
552		A2		Fönsterglas	Glas	1
553		A2		Kärl	Glas	1
554		A2		Ben, animal	Ben, obränt	1
555		A2		Ten	Järn	1
556		A2		Hästsosöm	Järn	1
557		A2		Spik	Järn	4
558		A2		Mynt	CU	1
559		A3		Kärl	BII:3	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	6	-	Klarglasyr
F	4	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	1		Klarglasyr, skiktat gods
F	5	-	Klarglasyr, skiktat gods
F	4	5,4	Grönglasyr
I	8	-	Bössflinta?
F	5		Mynning till dryckeskärl
F	1	-	
F	20		
I	19		
F	4	4,1	
I	39		
F	3		
F	1	-	
F	4	5,6	Intryck från fot
F	13	5,1	Klarglasyr
F	7	5,7	Klarglasyr
F	7	6,7	Mynning, klarglasyr
F	4	4,9	Klarglasyr
F	10	5,4	Klarglasyr, våffelmönster
F	10	5,4	Klarglasyr
F	7	4,7	Vitlersdekor, ljust gods
F	1	4,1	Klarglasyr
F	1	3,3	Klarglasyr
F	3	4,4	Klarglasyr
F	5	7,7	Grönglasyr
F	3	4,2	Vitlersdekor
F	7	5,1	Vitlersdekor
F	1	5,7	Vitlersdekor
F	4	5,5	
F	3	3,5	
F	1	0,9	Medeltida trekantsglas?
F	1	1,5	Medeltida trekantsglas?
F	1	1,1	
F	1	3	
F	1		Fågelben
I	3	39,5	
I	5		
I	45		
F	4		2 öre 1881
F	1	-	Skiktat gods

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
560		A3		Kärl	BII:3	1
561		A3		Spik	Järn	1
562		A5		Kärl	CII	1
563		A9		Kärl	CII	1
564		A13		Kärl	CI	1
565		A13		Kärl	CII	1
566		A13		Hasselnöt	Hasselnöt	1
567		A13		Ben, animal	Ben, obränt	1
568		A13		Nyckel	Järn	1
569		A17		Kärl	BII:4	1
570		A18		Kärl	BII:4	1
571		A18		Kärl	BII:4	1
572		A18		Kärl	BII:4	1
573		A18		Kärl	BII:4	1
574		A18		Kärl	BII:4	1
575		A18		Kärl	BII:4	1
576		A18		Kärl	BII:4	1
577		A18		Kärl	CII	1
578		A18		Fönsterglas	Glas	1
579		A18		Ben, oidentif	Ben, bränt	1
580		A18		Beslag kista	Järn	1
581		A18		Syl	Järn	1
582		A18		Beslag kista	järn	1
583		A18		Band	Järn	1
584		A18		Obestämbart föremål	Järn	1
585		A18		Spik	Järn	1
586		P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:3	1
587		P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:3	1
588		P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:4	1
589		P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:4	1
590		P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:4	1
591		P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:4	1
592		P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:4	1
593		P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:4	1
594		P 1 Hamng	L3	Avslag	Flinta	1
595		P 1 Hamng	L3	Tegel	Tegel	1
596		P 1 Hamng	L3	Spik	Järn	1
597		P 1 Hamng	L8	Avslag	Flinta	1
598		P 1 Hamng	L8-9	Kärl	BII:3	1
599		P 1 Hamng	L8-9	Kärl	BII:4	1
600		P 1 Hamng	L8-9	Hästskosöm	Järn	1
601		P 1 Hamng	L12	Spik/krok	Järn	1
602		P 1 Hamng	L12	Ten	Järn	1
603		P 1 Hamng	L12	Spik	Järn	3

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	4		Mynning
I	11		
F	2	3,3	
F	1	3,9	
F	4	5	Gul glasyr
F	1	0,9	
D	1		
F	9		
I	22	5,9	
F	7	4,6	Klarglasyr
F	70	-	Fot till trefotsgryta, klarglasyr
F	23	12,3	Mynning, klarglasyr
F	2	4,4	Klarglasyr
F	9		Klarglasyr, skiktat gods
F	3	4,3	Mynning, klarglasyr
F	2	5	Klarglasyr
F	12	5,6	Vitlersdekor
F	1	4,8	
F	1	2,2	
F	1		
F	12		
F	18		
F	19		
I	5		Tunnband?
F	26		
F	4		Helt modern spik
F	40		Fot till trefotsgryta
F	2		Skiktat gods
F	11		Klarglasyr
F	5	5	Klarglasyr
F	6	8,5	Klarglasyr
F	4	5,5	Klarglasyr
F	98	8,8	Öra och mynning, klarglasyr
F	31	7,9	Vitlerdekor
F	4		
F	56		Glaserat tegel
I	3	78	
F	8		
F	2		Skiktat gods, har haft vitlersdekor
F	4	6,3	Klarglasyr
F	5		
F	1		
F	5		
F	55		

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
604		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:3	1
606		P 2 Hamng	L2	Tegel	Tegel	1
607		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
608		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
609		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
610		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
611		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
612		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
613		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
614		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
615		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
616		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
617		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
618		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
619		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
620		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
621		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
622		P 2 Hamng	L2	Kärl	BII:4	1
623		P 2 Hamng	L2	Kärl	CI	1
624		P 2 Hamng	L2	Fönsterglas	Glas	1
625		P 2 Hamng	L2	Spik	Järn	1
626		P 2 Hamng	L2	Spik	Järn	1
627		P 2 Hamng	L5	Kärl	BI:1	1
628		P 2 Hamng	L5	Slagg	Slagg	1
629		P 2 Hamng	L5	Slagg	Slagg	1
630		P 2 Hamng	L6	Krok	Trä	1
631	A1-2	P 2 Hamng	L6	Klubba	Trä	1
632	A1-2	P 2 Hamng	L6	Hästska	Järn	1
633	A1-2	P 2 Hamng	L6	Hätskosöm	Järn	1
634	A1-2	P 2 Hamng	L8	Beslag	Brons	1
635	A3	P 1 Hamng	L3	Kärl	BII:4	1
636	A3	P 1 Hamng	L3	Kärl	CII	1
637	A3	P 1 Hamng	L3	Spik	Järn	1
638	A3	13-17 m	L2	Nål	Förgylld brons	1
639		13-17 m	L7	Bokbeslag	Brons	1
640		13-17 m	L7	Bokbeslag	Brons	1
641		13-17 m	L16	Kniv	Järn	1
642		17-20 m	L2	Obestämbart föremål	Järn	1
643		17-20 m	L2	Ten	Järn	1
644		17-20 m	L2	Beslag	Järn	1
645		17-20 m	L12	Nål	Förgylld brons	1
646		17-20 m	L12	Armborst-pilspets	Järn	1
647		17-20 m	L12	Kniv	Järn mm	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
F	51		Fot till trefotsgryta
F	1		Glaserat tegel
F	2	5,3	Klarglasyr
F	22	5	Klarglasyr
F	18	6,1	Mynning fat, klarglasyr
F	12	9,5	Mynning, klarglasyr
F	11	7,6	Klarglasyr
F	11	6,3	Klarglasyr
F	2	6,4	Klarglasyr
F	10	5,8	Klarglasyr
F	51	10	Botten fat, klarglasyr
F	69		Klarglasyr, fot till trefotsgryta
F	74		Klarglasyr, fot till trefotsgryta
F	46		Klarglasyr, handtag till trefotsgryta
F	191		Klarglasyr, fot till trefotsgryta
F	171		Klarglasyr, handtag till trefotsgryta
F	9	4,6	Klarglasyr
F	4	5,3	Vitlersdekor
F	9	-	Bit av öra
F	4	2,5	
I	7		
F	5		
F	10	9	
I	151		
F	51		
I	24	19	Hål för upphängning längst upp i den smala ändan
F	149		Skaftet avbrutet
I	190		
I	2		
F	1	5	Förgyllt föremål, beslag.
F	23	8,6	Grönglasyr
F	4	5,9	
F	9		
I	1		Liksvepningsnål.
F	3	36x13x1	Hake inklusive läderrester, förgyllt
F	1	32x7x1	Ornering, nithål, förgyllt
D	13	125x15x3	Kniv med tånge, skadat blad
F	89	175x10x10	Verktyg
D	23	142x7x4	Klippmärke
I	7	62x33x1	5 spikhål
I	1		Liksvepningsnål
I	15	123x10x5	Så kallad dalpil
D	17	160x12x5	Skaft av horn/ben

Nr	Höjd	Koord	Lager	Sakord	Material	Ant
648		17-20 m	L12	Synål	Cu-leg	1
649		17-20 m	L12	Nit	Järn	1
650		17-20 m	L12	Kantbeslag	Järn	1
651		17-20 m	L12	Ljushållare	Cu-leg	1
653		A2		Kniv	Järn mm	1
654		A3		Kniv	Järn mm	1

Fr	Vikt	Mått	Kommentar
I	2	85x5x1	Slaget öga
I	4		
D	9		Kantskoning till skrin eller liknande
D	20	50x25x25	
D	7	90x13x11	På tegelgolvet, skaft av horn, ornerat
I	6	78x12x5	Skaftet av trä och koppar

Vintern 1993/94 utförde Östergötlands länsmuseum under författarens ledning en förundersökning i samband med restaureringen av kanalmagasin C. Undersökningen innebar en frischaktning av hela området runt magasinet. Dessutom gjordes en VA-anslutning i Hamngatans översta ände. Härvid kom också bebyggelse från den, i samband med Göta kanals anläggande, rivna delen av kv S:t Ilian att beröras

De lämningar som påträffades har haft högstatuskaraktär. I Hamngatan påträffades två ovanpå varandra liggande vällagda kullerstensgator trots att schaktet inte grävdes i botten. I vad som tidigare varit kv S:t Ilian påträffades rester av trähusbebyggelse i det översta lagret, förmodligen från efterreformatorisk tid. Där under fanns grunden till ett stenhus, som innanför en av huggen gråsten utan murbruk uppförd grund hade en innerväggskonstruktion av profilhuggna (limpformade) kalkstenar. Fynden (förgyllda bokbeslag, liksvepningsnålar i guld och brons, ljushållare, ornerade bronsknivar osv) talade för en kyrkorelaterad bebyggelse. För detta talar också schaktets omedelbara närhet till den förmodade platsen för S:t Ilians kyrka och själva kvarterets namn, liksom tomternas karaktär av kyrkotomter.